

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugo-
slaviji 90 Din, za
inozemstvo 100 D

SLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rekopis se ne vrača, ne frankirano
pismo se ne sprejema • Uredništva
telefon št. 2050, upravnitva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 • Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inostrane, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Danaj št. 24.797

Cene oglasov
1 stolp, peti-vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglasi
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
a Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljke in
dneva po prazniku

V naši državi raste red, mir in poštenje

**Ekspoze dr. Korošca o proračunu ministrstva za notr. zadeve - V znamenju skrajne varčnosti
Priznanje dobremu uradništvu - Čuvanje občinske samouprave - Splošno izboljšanje naše kri-
minalne statistike - Splošno priznanje ministru dr. Korošču**

Belgrad, 5. marca (Tel. »Slov.«) Današnja seja narodne skupščine se je pričela ob 10. dopoldne. Ko so bile rešene nekatere formalnosti, je poslanec **Predavec** v imenu seljaško-demokratske koalicije predlagal nujen predlog glede ukinitve občinskih komisarijev in vpostavitve voljenega občinskega zastopstva. Govornik je predlog v daljšem govoru utemeljeval in zahteval nujnost.

Zemljoradnik **Dimitrije Vujić** je v svojem govoru soglašal s svojim predgovornikom in istotako zahteval nujnost.

Nato je dobil besedo **Stjepan Radić**, ki je ostro napadel vlado, češ da se poslužuje nasilnih metod in se hoče potom nezakonitosti obdržati na upravi države. Trdil je, da vlada med narodom ne uživa potrebnega zaupanja, kar da je zlasti razvidno iz dejstva, da se noče potruditi, da bi prišle najmanjše celice državnega življenja, to je občine, do zakonito izvoljenega zastopstva.

Za njim je govoril v istem smislu še samostojni demokrat **Budisavljević**.

V imenu vlade je odgovoril notranji minister dr. Korošec in izjavil, da ne more sprejeti nujnosti tega predloga, ki je bil nato odklonjen. Nato je bila seja prekinjena ob 1.15.

Na popoldanski seji narodne skupščine je prišel v razpravo proračun ministrstva za notranje zadeve. Notranji minister dr. Korošec je izvajal v svojim ekspoziciji:

Narodu mora uradnik pomagati

»Letošnji proračun ministrstva za notranje zadeve je izveden na principu **strogega varčevanja**. Moj budget je znašal lansko leto 602 milijona Din, za tekoče leto pa znaša samo 565 milijonov Din. Glede smernic, ki so vodile našo notranjo politiko, je treba povedati to, da bodo uradni organi, počenši od načelnika pa do zadnjega služitelja in orožnika, nastopali vedno kot prijatelji naroda in zaščitniki zakona. Oni morajo v vseh potrebah in nesrečah, ki zadenejo posamezne dele naroda, iti ljudem na roko in mu pomagati. (Burno odobravanje.) Uradniki notranj. ministrstva morajo podpirati vse, kar je konstruktivnega. Prepričan sem, da bodo uradniki mojega resora razumeli moje intencije in da bodo povsod in vedno pošteno in zvesto služili narodu in državi. Ako bodo tako postopali, lahko vedno računajo na mojo pomoč in priznanje, ker visoko cenim njihovo važno službo kot funkcionarje, ki imajo nalogo **ščititi red in mir v državi**.

Za redno občinsko upravo

V debati, ki se je vršila danes dopoldne v narodni skupščini, se je govorilo o ministru notranjih zadev in ob tej priliki je bilo rečeno, da sestoji ono le iz komisarijatov. Na to odgovorjam sledeče: Na podlagi poročil, ki sem jih prejel, vprašanje komisarijatov ni tako, kakršnega slika opozicija, temveč sledeče: V Srbiji komisarijatov ni. Če se v Srbiji spremeni občinski predstojnik, se vrše nove volitve in do takrat vrši njegove posle eden izmed občinskih odbornikov. V Bosni in Hercegovini ni organiziranih občin, razen v brečkem in bjelinskem okrožju. Sicer pa delujejo v Bosni komisarijati v smislu zakona v kmečkih in ravno tako mestnih občinah. V Sloveniji je samo pet kmečkih občin, ki jih upravljajo komisariji. V Prekmurju pa, kjer se radi posebnih razmer ne morejo vršiti občinske volitve. V Banatu, Bački in Baranji obstojata samo dva komisarijata. V vseh ostalih občinah države pa se morajo razpisati nove volitve ali pa že deluje pravilno izvoljeni občinski odbor. Glede Dalmacije moram konstatirati, da obstoja samo ena kmečka občina, namreč Milna na otoku Braču v splitski oblasti, ki ima komisarja. Kar se tiče komisarijev v Hrvatski, je stvar drugačna. Zagrebška oblast ima komisarja v dveh mestnih in desetih kmečkih občinah, primorsko-krajiška oblast v eni mestni in dvajsetih kmečkih, osiješka v treh mestnih in desetih kmečkih, sremska pa v dveh mestnih in tridesetih kmečkih občinah.

Ni res, da bi se vlada ne bila potrudila, odpraviti komisarijate. Moj predhodnik, sedanjí predsednik ministrskega sveta, je že leta 1924 izdal naredbu, da se v vseh mestnih občinah, kjer so občinski odbori razpuščeni

in kjer je potekel zakoniti rok za razpis volitev, takoj razpišejo nove volitve. Z naredbu 15. januarja je odločil, da se ukinejo komisarijati ter preide uprava občin v redno delovanje. S tem odpade vsaka trditev, da vlada ne misli na to, da bi prišle občine v roke izvoljenim občinskim zastopnikom.

Ker so v naših mejah tudi pripadniki drugih narodnosti, zato dobiva ministrstvo veliko prošelj za priznanje državljanstva. Radi tega se je čutila posebna potreba, da se ta zakon poenostavi in uredi po mirovnih pogodbah, ki se ujemajo z našimi zakoni. Glede prošelj za državljanstvo se bom prizadeval, da jih bom hitro reševal in da se zakon o državljanstvu, čigar načrt se nahaja v vaših rokah, vzame čimprej v pretres. Veliko intervencij pride radi gostilniških in kavarniških pravie. Radi tega sem prepričan, da dosedanjí pravilnik o gostilnah in kavarnah in ostalih trgovinah z alkoholom ne odgovarja sedanjim razmeram in da se mora spremeniti.

Težaven posel, ki ga opravlja naše orožništvo, zahteva, da se pravne in materialne razmere orožništva uredi. Gledal bom, da se bodo v zakonu o orožništvu izvršile potrebne spremembe in dopolnitve.

Številke o zločinih kažejo hitro boljšanje

Glede javne varnosti se lahko ugotovi izboljšanje od leta do leta na podlagi statističnih podatkov. V letu 1923. je bilo **uporov** proti oblasti 924, l. 1927. pa 463, **umorov** l. 1923. 1013, l. 1927. 519, **ubojev** l. 1923. 651, l. 1927. 545, **težkih telesnih poškodb** l. 1923. 4647, l. 1927. 4199, **razbojništev** l. 1923. 910, l. 1927. samo 350, **velikih tatvin** l. 1923. 8961, l. 1927. 2426, **navadnih tatvin** l. 1923. 12.909, l. 1927. 7503, **goljuhi** l. 1913. 1590, l. 1927. 307. Mislim, da se iz tega jasno vidi, kako v naši državi javna varnost raste od leta do leta. V naši državi postaja vedno **sigurnejše**. Od zastalosti odmetnikov jih je bilo 1927. ubitih 46, ujetih 6. Ostalo jih je samo v požarevački oblasti 4, uzički 1, Črni gori 6. V ilijanskem okraju — edinem okraju Južne Srbije, kjer so še kačaki. — 5. Ujetih je bilo nekoliko razbojniških tolpe. Ukrenilo se je vse, da se ostale odmetnikov ujame in raztepe. Od večjih zločinov so se nekateri izvršili v Južni Srbiji in so izzvali največje razburjenje in ogorčenje v naši državi, posebno znani atentati, ki so organizirani iz inozemstva, na znane osebnosti, železniške proge in javna poslopja v Strumici, Gjevgeliji in Kolačinu.

Komitske in četaške organizacije

Prijetno mi je ugotoviti dejstvo, da za te zločine, ki morajo v vsakem človeku vzbuditi čut ogorčenja, kakor prej, tako tudi lansko leto, niso izvršeni od naših prebivalcev, temveč od oseb, ki jih pošilja znana organizacija iz tujega ozemlja. Od naših državljanov so obtoženi samo nekateri poedinci, ki so bili s komitsko organizacijo v zvezi in so ji tajno služili. Konstatiram ponovno, da se niti ena roka naših državljanov v južni Srbiji ni dvignila proti državnim organom in njenim pravam. Nasprotno, izvzemši nekatere posamezne slučaje, ki sem jih omenil, je vse prebivalstvo v južni Srbiji stalo proti tej zločinski akciji. Temu prebivalstvu se moram v prvi vrsti zahvaliti, da je bilo mogoče odkriti in ujeti atentatorje na zaslužnega in v bregalniški oblasti tako priljubljenega generala Kovačevića. Ko so se pojavili tudi atentati na železniške proge, se je pokazalo, da premalo številni železniški čuvaji in orožniki niso mogli obvarovati proge. Zato smo morali za čuvaje proge porabiti tudi tamošnje prebivalstvo. Ker pa je bilo to za ljudstvo občutljivo breme, smo osigurali kredite za novih 800 orožnikov, ki bodo čuvali progo in nadomestili prebivalstvo, ki za sifo vrši to dolžnost. Ta izmenjava se že vrši in bo v desetih dneh končana. Čeravno prihajajo atentati v južni Srbiji izključno iz inozemstva in niso v zvezi z notranjimi razmerami v teh krajih, bom deloval, kakor so delali moji predhodniki, na to, da čimprej zaščitim naše prebivalstvo in bom gledal, da eventualni novi zločini ne bodo ostali nekažnovani. Nadejati se je tudi, da bo vlada države, na katere teritoriju deluje komitska organizacija, s svoje strani ukrenila

vse potrebno, ne samo da se omogočijo razmere, kakršne morajo vladati med dobrimi sosedji, temveč tudi da pride med obema državama do bližnjih zvez.

Na braniku zakonitosti

V javnosti se čisto sliši kritika, da postopajo meni podrejeni organi pri svojem delu nezakonito ter da greše proti državljanski svobodi. Kar se tega tiče, moram priznati, da so se res izvršile nekatere nezakonitosti, vendar moram ugotoviti, da so to samo poedini slučaji, ki jih centralna vlada ne trpi in jih skuša preprečiti. Vse take slučaje bom strogo kaznoval.

Če govorimo o kaznih radi kršitve zakona od strani posameznih meni podrejenih organov, moram naglasiti važnost in težavnost službe, katero izvršujejo oni, posebno orožništvo. Orožništvo je v stalnem boju z zločinci in razdiralci javnega reda in miru. Pri tem doprinese velike žrtve, katere so posebno občutne iz prejšnjih let. **Tudi lansko leto je padlo 18, ranjenih pa je bilo 7 orožnikov v službi javne varnosti. V zatiranju tako kačške kakor komitaške in odmetniške akcije vobče se jim mora dati priznanje. Kriminaliteta se stalno boljša. Uspehi v preiskavah, odkrivanju in prijemanju zločincev so se povzpeli povprečno za 96%.**

Končno smatram za svojo dolžnost, da sporočim poslancem, da sem z ozirom na poslednji nujni predlog in diskusijo v tej hiši o zaporu belgrajskega mesta, tako zvane Glavnjače, odredil inspektorju svojega ministrstva, da uvede strogo in nepristransko preiskavo v vseh slučajih, ki so se v predlogu in diskusiji omenjali, da se nameščenci pokličejo na odgovor. Če se ugotovi njihova krivda, bodo za njo po zakonu odgovarjali. Istotako se je vse storilo za izboljšanje razmer v zaporu.

Narodno skupščino prosim, da sprejme predloženi proračun notranjega ministrstva. V debato so posegli radikal **Milašinović**, ki je napadel KDK in branil vlado, zemljoradnik **Tupanjanin**, **Nemec Moser**, ki je posebno govoril o razmerah v Vojvodini in se pritoževal, da se tam še vedno ne izvaja občinska samouprava v polnem obsegu, radikal **Lalošević**, zemljoradnik **Lazić**, radikal **Nastas Petrović**, hrvatski federalist **Ante Pavelić**, radikal **Buniša Račić** in zemljoradnik **Novica Šavljic**.

Sistem napredovanja in izboljšanja uprave

S tem je bila lista govornikov izčrpana in besedo je povzel notranji minister **dr. Korošec**, da odgovori na kritiko opozicije. Reagiraj je na govore posameznih poslancev, in sicer poslanca **Pavelića**, **Tupanjanina**, **dr. Lazića**, **dr. Moserja** in **Nast. Petrovića**. Med drugim je izjavil: »G. Nastas Petrović je rekel, da je naša vlada režim Glavnjače. Mislim, gospodje, da vsi mi, ki sedimo na teh klopih, želimo, da se naša uprava izboljša. Zato se ne sme in ne more reči, da predstavljamo mi sistem Glavnjače, temveč značimo mi sistem napredovanja in izboljšanja uprave. (Odobravanje.) G. Račiću sem hvaležen za njegove podatke o južni Srbiji in Črni gori. Oziral se bom tudi na to, kar je povedal o Črni gori in tamošnjih slabih razmerah g. Šavljic. Tudi se zahvaljujem opoziciji za komplimente, ki mi jih je napravila. Če imam že zdaj toliko zaupanje pri opoziciji, mislim, da ne bo nemogoče, da s svojimi kolegi v vladi pripomoremo v naši državi poštenju in pravu do veljave. (Burno in dolgočasno odobravanje.) Budget notranjega ministra je bil na to sprejet, nakar je bila seja ob pol 12. uri zaključena in sklicana prihodnja za jutri dopoldne ob pol 10. Na dnevnem redu je volitev anketnega odbora za pregled dolgoročnih gozdarskih pogodb v Bosni ter proračun ministrstva za narodno zdravje.

Radić-Pribičevićeva druga ohcet

k Novi Sad, 5. marca. (Tel. Slov.) V nedeljo se je vršil tu z velikim pompom napovedan shod kmečko-demokratske koalicije. Zborovanje se je vršilo na Ribjem trgu. Udeležba nikakor ni bila tolikšna, kakor sta jo pričakovala voditelja Radić in Pribičević. Tudi ta manifestacija, kakor zagrebška, je pokazala,



Sir Horace Rumbold,
novi angleški poslanik v Berlinu.

da ljudstvo z ogorčenjem gleda na nenaravno zvezo dveh bivših smrtnih sovražnikov. Shod je otvoril predsednik novosadske organizacije dr. Moč. Radić je govoril nad eno uro ter razlagal političen položaj. Vobče je bil govor v stilu drugih njegovih govorov. Pribičević je imel tudi obširen govor, v katerem je divje napadel vlado zlasti Ljube Davidovića, češ da je jasno pokazal, da ni nič boljši od ostalih hegemonistov. Zborovalec je obetal zlate čase, kadar bo nastopila KDK. Napadel je tudi dr. Korošca. Pri tem pa operiral z jezuitizmom in inkvizicijo. Napovedoval je, da bo dobila KDK pri prihodnjih volitvah 150 poslancev. Po shodu so prireditelji improvizirali spreved z godbo. Veseli dogodek se je zaključil z banketom.

Zastopnik češkoslovaškega parlamenta v Belgradu

k Belgrad, 5. marca. (Tel. »Slov.«) Jutri bo prisel v Belgrad zastopnik češkoslovaškega parlamenta poslanec **Uhler**, da se s poslanci našega parlamenta dogovori glede skupnih sej zastopnikov našega in češkoslovaškega parlamenta v svrhu ožjih gospodarskih in kulturnih odnosov med Jugoslavijo in Češkoslovaško. Na kolodvoru ga bodo sprejeli zastopniki narodne skupščine v Belgradu. Obisk češkoslovaških parlamentarcev se bo določil za april ali maj. Delegati češkoslovaških mest prispejo v Belgrad 27. marca.

Dolгови ubogih kmetov

č Mostar, 5. marca. (Tel. »Slov.«) Direkcija za poljedelske kredite je izdala odredbo, da se ima ustaviti vsako izterjavanje dolgov pri siromašnih kmetih. To je zelo lepo delo direkcije odnosno vlade, ko se mora uvaževati, da mnogo kmetov nima ničesar jesti, a kje še da bi plačevali dolgove.

Radićeva laž.

k Belgrad, 5. marca. (Tel. Slov.) Iz notranjega ministrstva smo zvedeli, da so trditve g. Radića, da je v notranjem ministru pripravljeno za razpust ljubljanskega občinskega sveta, popolnoma neosnovane. V tej zadevi, kakor povsod, bo minister ravnal strogo po zakonu.

Dr. Korošec in Evans

»V Parizu sem se sestal z g. Evansom in se z njim dalj časa politično razgovarjal. Prosil sem ga, da podpira našo narodno politično tezo in da ne odtegne svoje pomoči zemljani, ki so mu tako prirastle na srcu.« — Dr. Korošec.

»Jutro« bo imelo sedaj menda zadosti. V nedeljo je zapisalo še eno cvetko »moderne žurnalistike«: »Naši javnosti pa doslej še ni bilo znano, da bi bil dr. Korošec za časa mirovne konference ali njenih priprav v Parizu in se tam pogajal z Italijani...«

Poročilo o seji »Narodnega veča« z dne 3. decembra 1918 pa pravi: »Dr. Korošec je po ženevskem dogovoru odšel v Pariz, kjer je bil sprejet od ministrskega predsednika Clemenceauja, Pichona... V Parizu se je posvetoval dr. Korošec tudi z angleškim in italijanskim poslanikom ter jima obrazložil jugoslovansko stališče. i. t. d.«

Najlepše pri vsem tem pa je dejstvo, da je Korošca v Pariz spremljal tedanjí njegov tajnik — sedanji šef SDS in »Jutra« dr. Gregor Žerjav. »Jutrovo« pisanje torej ne more biti vzor »moderne žurnalistike«, ampak nesmrtna blamaže.

POMLADANSKI

VZORČNI VELESEJM V PRAGI

**18.-25.
MARCA**

RAZSTAVLJALCI IZ CELEGA SVETA. RAZNI SPECIJALNI VELESEJMI. ZA POSEBNE ZNIZANA VOŽNJA ZA OSEBNE IN BRZOVLAKE: JUGOSLAVIJA 25%, ČEHOSLOVAŠKA 33%, AVSTRIJA 25%, BREZPLAČNI VIZUM. LEGITIMACIJA STANE 22— DIN.

POJASNILA IN LEGITIMACIJE DAJE:

ČEHOSLOVAŠKI KONZULAT, LJUBLJANA, BREG-ALOMA COMPANY, LJUBLJANA, ALEKSANDROVA 2 - PUTNIK, LJUBLJANA, DUNAJSKA 1.

tnizane cene pri -TRIBUNA-.



Mamice, ne zamudite ugodne prilike, da si ogledate veliko izbiro vsakovrstnih otroških vozičkov izrealnih vozičkov, stolic, holenderjev, malih dvokoles in triciklov, sivalnih strojev in dvokoles. Posebni oddelek za popravilo dvokoles, motorjev, sivalnih strojev, otroških vozičkov itd. Emaliranje z ogujem. Kolesa se shranjujejo tudi preko zime. Ceniki franco.



TRIBUNA F. B. L., tovarna dvokoles, otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska 4.

So že tu!

?

najnovejši pariški in dunajski modeli damskih slaničnikov za letošnje spomladansko sezijo v ljubkih fazonah, ki bodo našim damicam gotovo zelo všeč. — Pa tudi moške klobuke ima letos v posebno ukusnih novih fazonah in barvah v veliki izbiri stalno v zalogi trdka **IVAN IN HELENA KVAS** Maribor, Aleksandrova cesta 32

Vsako popravilo klobukov se izvrši tu točno in solidno po nizkih cenah. Oglejte si izložbo!

Naznanilo.

Vijudno naznanjam p. f. publiki, da sem prevzel lekarno **KARLA WOLFA**, Maribor, Gosposka ulica 12 ter prosim, da tudi meni naklonite v enaki meri zaupanje, katero je užival moj prednik. — Pripominim, da dobite tudi v moji lekarni vse bolniško-blagajniške medikamente ter da so državni uradniki in upokojenci deležni 20 odstotkov popusta.

Mr. Ph. JOS. VLAHOVIČ, Maribor, Gosposka ulica 12.

Razpis služb

V zmislu sejnega sklepa ožjega odbora okrajnega gerentskega sosveta dne 28. februarja 1928 razpisujemo s tem

1 mesto gradb. inženjerja za gradnjo in preureditev okraj. cest - in 1 mesto gradb. delovodje.

Obe mesti sta začasni in pogodbeni. Za inženjersko mesto se zahteva najmanj dveletna praksa v gradbeni stroki. — Natančnejši pogoji se izvedo med urad. urami v pisarni Okrajnega zastopa v Mariboru, Koroška c. 26/II. Pravilno kolkovane in z vsemi običajnimi prilagami opremljene prošnje se vložijo na Okrajni zastop Maribor najpozneje do vključno 15. marca t. l.

Okrajni zastop Maribor.

NOVO!

NOVO!

Neobhodno potrebno

vsakemu trgovcu, industrijalcu in obrtniku popolnoma na novo obdelano

II. izdanje ADRESARJA za l. 1928

Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca

V zalogi je le še prav malo izvodov

Izkoristite priliko! Naročite takoj!

Jugoslavensko **RUDOLF MOSSE A. D.**

Beograd, Terazije 25



Svarilo!

Opozarjamo, da Viktor Oblak ni več naš prov. potnik. Zato ni upravičen sprejemati naročila ali naplčila za našo tvrdko. Ponovno opozarjamo na to, da se mora vsak naš potnik izkazati z našim pooblastilom ter da odgovarjamo pri naročilih za slike samo za naplčila do največ 25% kupnine. Special-import, Ljubljana, Vegova 8.

Blagajničarka

se sprejme.

Starejša, izveščana gospodična, lepega vedenja, zanesljiva v računstvu, vajena vljudnega obveščanja s strankami, dobi stalno službo. Lastnoročne ponudbe: Manufakturna trgovina, Ljubljana, Poštni predal 69.

Kostanjeva drva

za tanin in smrekovo skorjo oziroma šreslo plačujem po najugodnejših dnevnih cenah in proti takojšnjemu, na željo akreditivnemu plačilu.

Ernest Marinc, Celie,

Zrinjskega št. 4. Telefon interurban št. 136.



Ugodna prilika za Veliko noč!

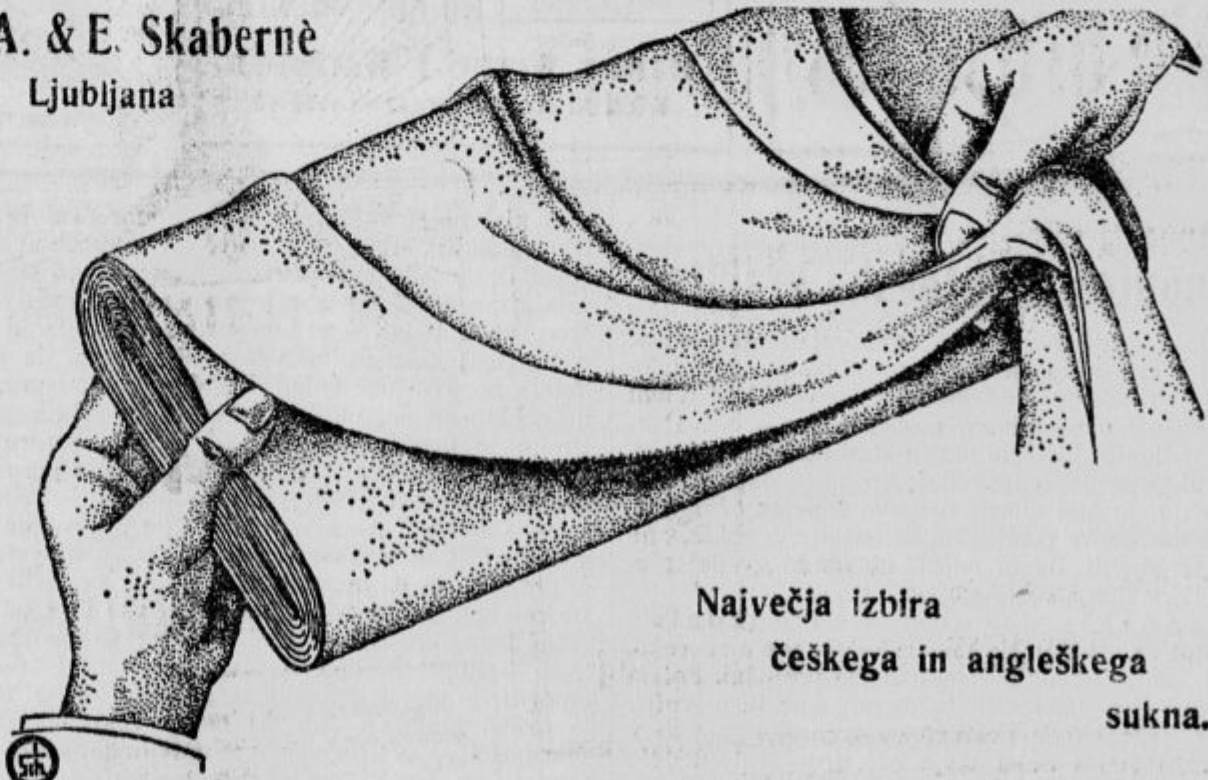
Zaradi popolne opustitve finih modernih in navadnih štofov se razprodaja po najnižjih cenah! Cena po dogovoru.

Manufakturna trgovina Marija Rogelj, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 26.

Nobeden naj ne zamudi ugodne prilike!



A. & E. Skaberné
Ljubljana



Največja izbira
češkega in angleškega
sukna.

„Ilovac“

tvornica glinastih strešnikov in opeke
Fröhlich & Bichler, Karlovac

Dnevna produkcija 100.000 komadov strešnikov in opeke. Proizvajanje vseh vrst opeke in strešnikov ter vseh glinastih predmetov. — Posebno se priporočajo

Falcovani in dvakrat falcovani strešniki

v dovršeni obliki ter po zelo ugodnih cenah. Dobavljajo se franco na vsako postajo.

Glavno zastopstvo za Slovenijo: „Ekonom“, osred. gosp. zadr. Ljubljana.

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D.D., LJUBLJANA

prodaja po najugodnejših cenah in samo na debelo

Premog domači in inozemski za domačo kurjavo in industrijske svrhe.
Kovaški premog vseh vrst.
Koks livarniški, plavžarski in plinski.
Brikete.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva 15/I.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru brez vsakega odbitka. — Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo v lastni palači, zidani še pred vojsko, iz lastnih sredstev. — Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z neomejenim jamstvom za vloge vsi člani z vsem svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad 120 millionov dinarjev

Prva Jugoslov. Žična Industrija

d. z o. z.

Celje

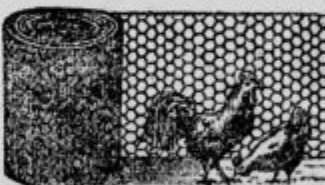
Telefon št. 117

Edini izdelovatelj hmeljskih sušilnic sistema

„Linhart“

za Jugoslavijo.

Tovarna žičnih pletenin in tkanin, vrtnih ograj, posteljnih vložkov, železne konstrukcije i. t. d.



Zadružna gospodarska banka d. d.

Brzjav. naslov: Gospobanka

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon št. 2057, 2470 in 2979

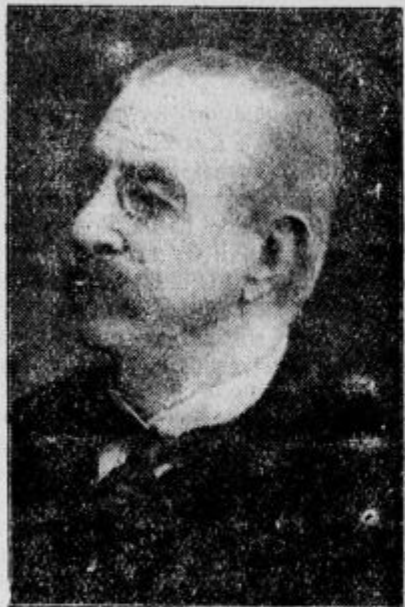
Kapital in rezerve skupno nad Din 16.000.000—, vloge nad Din 250.000.000—

Izvršuje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji. Prodaja obveznic 7% drž. invest. posojila ter 2 1/2% vojne odškodnine in vseh vrst vrednostnih papirjev tudi na obroke pod zelo ugodnimi pogoji.

Glavno in največje zastopstvo v Sloveniji za prodajo **srečk Državne razredne loterije.**

Dan v besedi in sliki

† Franjo Serafin Vilhar-Kalski



V Zagrebu je v nedeljo 4. t. m. popoldne po dolgi, silno mučni bolezni umrl skladatelj Franjo Ser. Vilhar. Pogreb bo danes ob pol-širih popoldne v Zagrebu iz Gunduličeve ulice št. 55.

Franjo Ser. Vilhar se je rodil 5. jan. 1852 v Senožcah na Notranjskem kot sin odličnega slovenskega domoljuba pesnika in skladatelja Miroslava Vilharja. Njegov pravi dom je bila graščina Kalec pri Sempetru na Krasu; od- toč njegovo ime Kalski. Glasbeni dar je po- dedoval po očetu, in se učil glasbe kot dijak v Ljubljani pri organistu Teodoru Elzeju, po- tem pa na praškem konservatoriju. Po konča- nih konservatorijskih študijah je postal leta 1872. mestni kapelnik v Beli cerkvi v Bački. 1873 ga najdemo kot kapelnika pravoslavne cerkve v Temešvaru. 1882 je prišel kot glas- beni učitelj na glasbeno šolo v Karlovec, kasneje v Split, od l. 1891. dalje pa je deloval nepreravno v Zagrebu.

Med slovenskimi oz. hrvaškimi skladate- lji zavzema Fr. S. Vilhar odlično mesto. Pre- težen del svojega življenja in delovanja je posvetil skladanju in uglašil nad 40 samo- spevov s spremljanjem klavirja, okrog 80 me- šanih, 125 moških zborov, 22 skladb za razne instrumente, 20 klavirskih skladb, štiri opere: »Zvonimire«, »Smiljanec«, »Ivanjska kraljica in »Lopudska sirotica« ter dve opereti. Vilhar- jeve skladbe so pisane v duhu hrvaške na- rodne glasbe. Njegove skladbe so izšle delo- ma v dveh obširnih zbirkah kot »F. S. Vil- harjeva dela«, deloma v posameznih iz- dajah, kot Badaše Djalubije itd. Tiskana je tudi opera »Smiljanec«. Precej zborov so ob- javili »Novi Akordi« in »Pevece«.

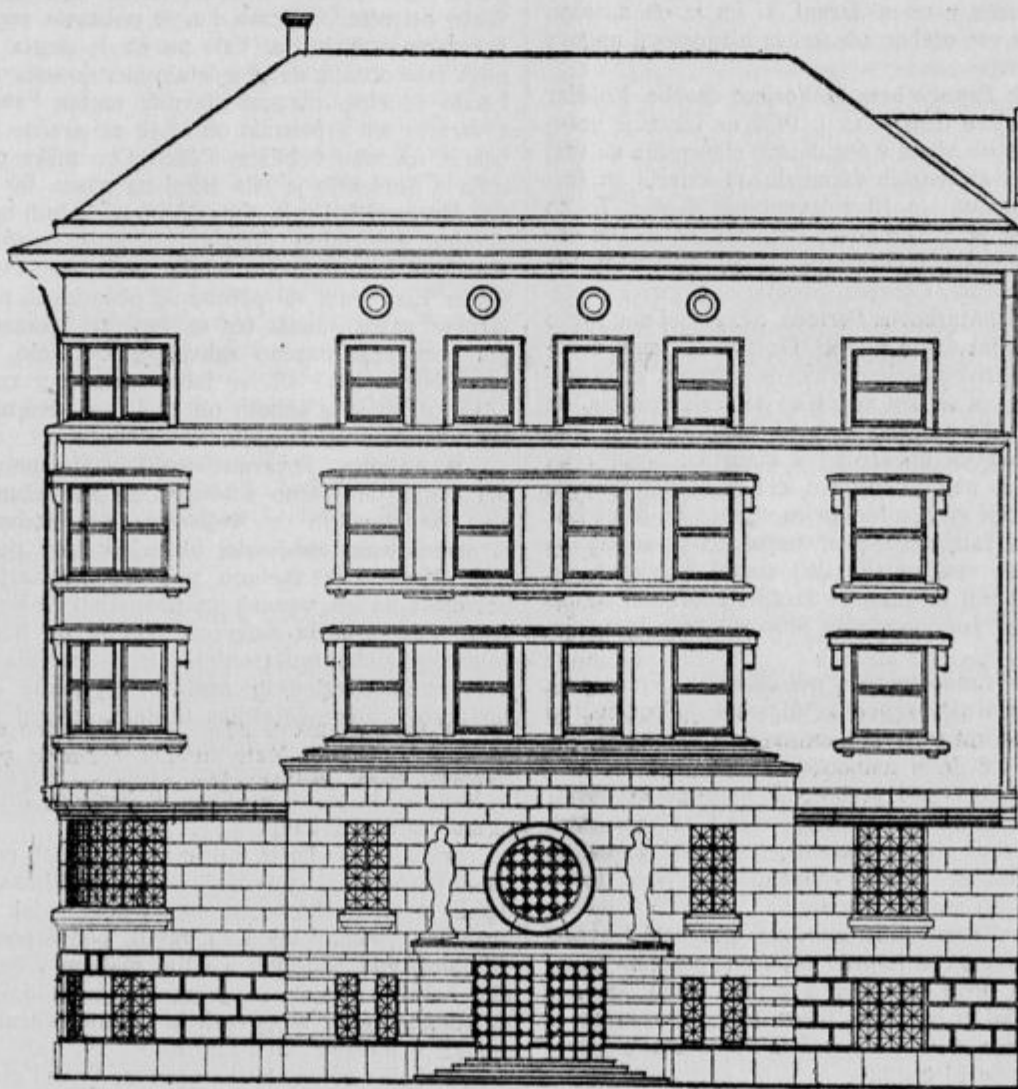
Za probudo glasbe med Hrvatji kakor Slovenci ima F. S. Vilhar velike in neoporeč- ne zasluge. Kako so svojčas vžigali njegovi zbori, bodisi moški in mešani! S kako slastjo so peli razni pevci in pevke njegove samo- speve! Njegov stavek je umeten, pa hkrati preprost in domač. Njegova melodika povsod značilna in pristno iz narodove duše poteka- joča. Med njegovimi operami je najboljša »Lopudska sirotica«, ki so jo l. 1924. izvajali parkrat tudi v ljubljanski operi, pa jo kljub njenim velikim vrlinam žal pregodaj položili v arhiv.

F. S. Vilhar je moral v življenju kot glas- benik mnogo pretrpeti, kljub temu, da je celo življenje deloval značajno in iz čistega navdu- ženja za svoj narod. Vilhar ni bil sicer mode- ren skladatelj, pa bil je resničen umetnik in velik bogonarjen glasbenik in to zadostuje. Slava njegovemu spominu! S. P.

Palača poštne hranilnice v Ljubljani

Letos prično na oglu Aleksandrove ceste in Tomanove ulice z zgradbo palače podruž- nice poštne hranilnice v Ljubljani. S to pa- lačo, katere zgradbo je Slovenija zahtevala že dolga leta, dobi poštna hranilnica svojemu razmahu in prometu primerno poslopje; gor- nji del Aleksandrove ceste ob gledališču in Narodnem domu pa dobi primeren arhitek- tonski zaključek. Palača Poštne hranilnice bo stala na stavbišču, na katerem je bila svoje- časno gledališka shramba. Stavba bo visoka 22 metrov. Imela bo prizemlje, pritličje, tri nadstropja in podstrežje. V prizemlju, ki bo

zidano v višini trotoarja, se bo nahajal vesti- bul kot vhod za stranke, arhivski prostori, skladišče, tiskarna in ekonomat. Dalje se bosta nahajali v prizemlju dve stanovanji za vratarja ter za hišnika, ki bo obenem vratar. V visokem pritličju se bo nahajala glavna dvorana. Dvorana bo zgrajena s primernim komfortom in bo služila kot sprejemnica za publiko. V njej bodo tudi govorilna okna. Poleg glavne dvorane se bodo nahajali v pri- tičju še prostori za upravo prometa in za kontrolo. V prvem nadstropju bodo uradni prostori za ravnateljstvo in knjigovodstvo, dalje pisarna pomožnega direktorja, v poseb- nem traktu pa se bo nahajala garderoba. V sredi zgradbe bo tresor, v katerega bo mogoč dohod samo iz sobe glavnega blagajnika. Tre- zor bo zidan in opremljen po najmodernejših principih varstva blagaja. V detajle opreme se tu seveda ne moremo spuščati.



Prečelje palače poštne hranilnice v Ljubljani.

V drugem nadstropju se bo nahajalo stan- ovanje za ravnatelja in stanovanje za event. uradnega gosta. V tretjem nadstropju bodo stanovanja za uradnike. V kleti bodo razne shrambe za stranke, dalje kotlarna centralne kurjave in veliko skladišče za premog.

Proračun za vso zgradbo brez centralne kurjave znaša 6.430.000 Din, ter centralna kurjava sama brez druge napeljave pa bo veljala 700.000 Din. Dne 9. t. m. se vrši licitacija oddaje del. Če licitacija uspe, se prične z zgradbo dne 1. aprila. Zgradba se bo vršila s pospešeno hitrostjo in bo gotova še do me- seca junija drugega leta. Načrte za vso stavbo je izvršil arhitekt gradbene direkcije v Ljub- ljani in g. Josip Černivec, ki bo zgrad- bo tudi vodil.

Akademija Jugoslov. orlovske zveze v Ljubljani

Vsakoletne akademije Jugosl. orlovske zveze so postale tako popularne, da je v Ljubljani prav redka kakšna prireditel, ki bi bila tako obiskana kot so baš ti nastopi izbra- nih orlovskih telovadcev in telovadkinj. Iz- bran spored, ki vsako leto nudi novosti, točno izvajanje, kratki presledki, vse to so pred- nosti, ki dajejo tem orlovskim nastopom po- sebno privlačnost. Tudi to pot je bila velika unionska dvorana pretesna: v petek zvečer so bile vstopnice že razprodane in veliko ljudi je moralo oditi.

Akademijo so počastili s svojo navzoč- nostjo tudi prevz. knezoškof dr. A. B. Jeglič, gospa soproga divizijskega generala Kalafato- viča, general Vuković in Popović, veliki žu- pan dr. Vodopivec s soprogo, oblastni pred- sednik dr. Natlačen s soprogo, predsednik viš- jega sodišča dr. Rogina, prosvetni šef dr. Ce- puder s soprogo, oblastna odbornika dr. Adle- šič in prof. Jarc, dalje avstrijski generalni konzul Pleinert, francoski konzul Richard in čehoslovaški konzul Resel.

Prireditel se je točno ob osmih otvorila s kraško, živahno in mogočno dr. Kimovčovo fanfaro, ki jo je pod vodstvom spretno taktir-



Vana Gospodinova,

žena g. Georgija Gospodinova, člana ljubljanske opere, ki nas bo na Jugoslovansko-bol- garskem večeru 8. marca v veliki dvorani Uniona ob 20. uri seznanil z bolgarsko narodno pesmijo. Gospa Gospodinova pa bo pred tem na tem večeru imela predavanje o bolgarski ženi. (Predprodaja vstopnic v trgovini »Sanac«, Selenbur- gova ulica, nasproti pošte.)

menjavala v druge like in barve kakor v ka- dejdoskopu.

Globok vtis je naredila na občinstvo sim- bolična članska vaja Oj Doberdob, ki jo je občuteno spremljal moški kvartet Ljubljane. Iz močnih simboličnih gibov si razbral vso globoko vojno tragiko Doberdoba, na katerem je našlo grob toliko slovenskih fantov za svo- bodo domovine.

Osnutek novega orliškega kroja, v kate- rem so izvajale članice proste vaje za l. 1928., je vzbudil po vsej dvorani silno živahno ko- mentiranje. Kroj res osupne po svoji izvirno- sti, dnevna moda je stopila v ozadje, prepro- stost in resnost, prav kakor je primerno de- kletu, je značilna poteza tega osnutka. Poseb- no pozornost vzbujala pokrivalo. Deloma spom-inja na vrhu glave na našo slovensko pečo, okvir na obeh straneh obraza, ki baš s tem okvirom silno pridobi, pa spominja nekoliko na staro egiptovsko pokrivalo. Sodba v dvora- ni je brez dvoma izpadla različno, kakor se je pač mogel kdo več ali manj otresti modnih predsodkov.

Prvi del sporeda je zaključil dr. Basaj s kratkim in lepim govorom o orlovskem delu, ki je posvečeno ne samo v krepitvi telesnih sil, temveč zlasti tudi socialni izobrazbi in vzgoji, vzgoji poštenih in nezlomljivih znača-jev, kakršni so za vsako zlasti javno delo ne- obhodno potrebni ter o vzgoji ljubezni do na- še skupne domovine.

V drugem delu so orlice podale telovadno ilustracijo znane Barcarole ter melodije iz Aide, Mehki, prožni, zaokroženi gibi včasih polni nežnosti, potem zopet silnih čustev. Čla- nice so obe točki izvajale z velikim občutjem in s skoro brezhibno točnostjo.

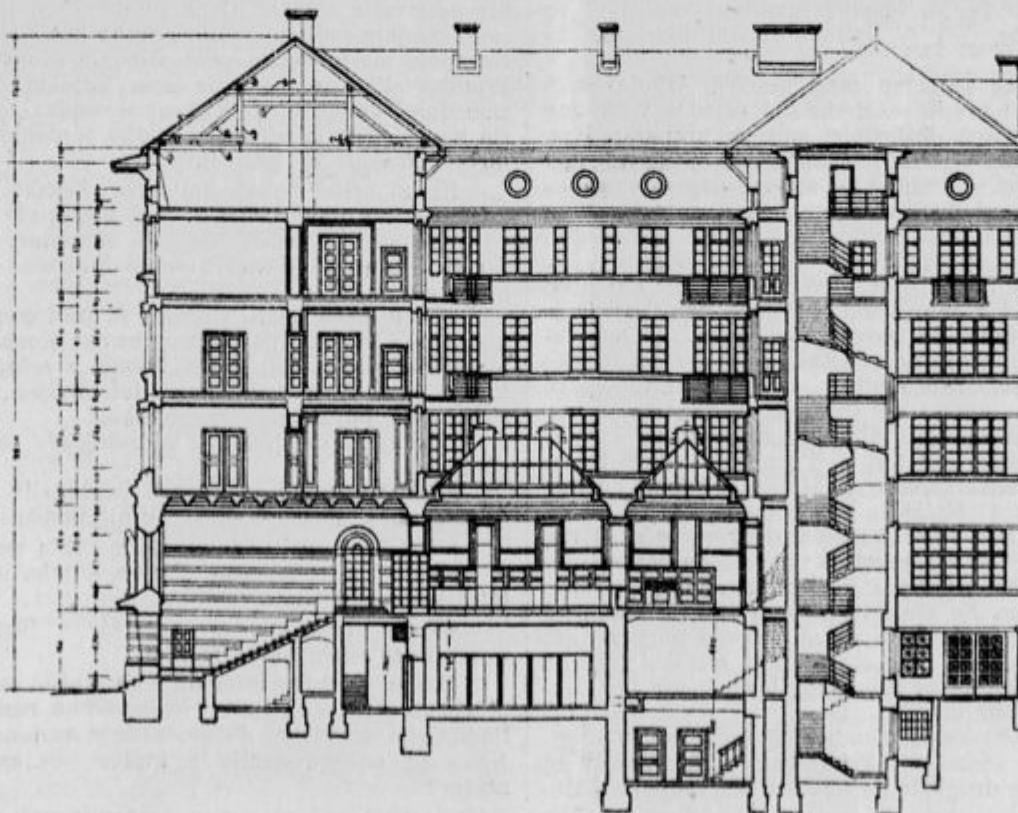
Veliko pozornost so vzbudile v občinstvu gimnastične vaje, katerih namen je razviti v telovadcu čimvečjo gibčnost in prožnost telesa. Zlasti solist je s svojimi res nenavadnimi in navidez nemogočimi gibi dvignil celo dvorano, da je dolgo s poskanjem zahtevala ponovitev, kar pa se ni zgodilo, ker se točke na akade- mijah JOZ načelno ne ponavljajo.

Na orodjih — bradlji, krogih in drogu — se je videlo, da razpolaga orlovska organizaci- ja s prvovrstnimi vrhunskimi telovadci in je povsem umevno, da so na vseh mednarodnih prireditvah, katerih so se doslej udeležili, od- nesli glavne zmage.

Orlovstvu čestitamo na lepem uspehu, ki ga je doseglo v nedeljo.

Boj med slovenskimi fanti in karabinjerji

V nedeljo 4. t. m. so italijanski karabin- jerji v obsejni vasi Breznici pri Zireh (na ita- lijanski strani) izvršili več aretacij. Ljudstvo aretacije smatralo za golo šikaniranje in je nastalo med njim veliko razburjenje. Ko so se proti večeru zopet zgledali v vasi trije ka- rabinjerji in brez povoda napovedali aretacijo posestniki J. B. iz Breznice, se je v njeni hiši slučajno nahajalo pet fantov. Ti so odločno protestirali proti nasilju in poudarjali, da ni povoda za aretacijo, posebno ker hišnega go- spodarja ni doma in mora posestnika kot mati več nedorasli otrok nujno skrbeti za nepre- skrbljeno deco. Posledica pa je bila ta, da so karabinjerji napovedali aretacijo še nekemu fantu domačinu. Fantje pa so se aretaciji uprli in po kratkem boju, med katerim so pa- dali tudi streli iz italijanskih pušk, popolnoma razorožili karabinjerje, potem pa ušli preko meje. Orožje so deloma pometali od sebe, de- loma pa so ga prinesli s seboj, med ostalim celo dva klobuka karabinjerjev. Eden izmed fantov je bil v boju s karabinjerji ranjen v roko, tako da je iskal zdravniško pomoč. Ali in koliko so ostali poškodovani, ni znano.



Načrt palače poštne hranilnice v Ljubljani v prerezu.

Rupajte stadionske srečke!

Žrebanje bo nepreklicno dne 25. marca

Poljska je volila

v Varšava, 5. marca. (Tel. »Slov.«) Volitve na Poljskem, ki so v splošnem potekle mirno, so po predložitvi izidih prinesle močno pomakitev na levo. Desničarske stranke, ki so dosedaj imele večino, so zgubile tretjino svojih mandatov. Najmočnejša skupina v novem parlamentu je blok Pilsudskega, ki bo najbrže imel več kot 100 mandatov. Socijalisti so skupno pridobili kakih 10 mandatov. Glavni dobiček pri radikaliziranju delavstva bodo pobrali najbrže komunisti, ki so si priborili najmanj 20 mandatov. V Varšavi je dobil blok Pilsudskega 6 mandatov, desničarski blok 4, komunisti 2, blok manjšin 1 in socijalisti 1 mandat. V Zgornji Šleziji je skupni volivni nastop nemške katoliške ljudske stranke in ostalih nemških strank baje dobil skoro povsod večino.

Poljska je z nedeljskimi volitvami otvorila volivni pohod Evrope. Sicer ima vsaka država svoje posebne volivne parole in gotovo strankarsko omrežje; Poljska še posebej. Vendar je dan signal, kam se evropski volivci, če ima količjak svobode, obrača. Politična smer gre na levo! Poljske desničarske stranke so utrpeli izgubo, pridobila pa je levica.

Prorokovati bodočnost novoizvoljenega poljskega parlamenta je naravno košljiva stvar. Vendar pa se dajo iz volivnega boja in njegovih rezultatov podčrtati naslednji momenti:

Pilsudskijeva vlada je imela nekaj dobrih slagerjev. Dobila je veliko zunanje pomoči in inozemska finančna kontrola je ugotovila močno gospodarsko napredovanje te države. V strankarskem sistemu je postavila princip delovne skupnosti, h kateri lahko pristopi vsakdo, kdor je za Pilsudskega in hitro izvrševanje državnih poslov. Razbila je misel strankarske zaključnosti in izpostavila sama sebe ljudskemu zaupanju. S tega stališča je presojati konglomerat vladnih kandidatov in izvoljencev, ki nosijo znak gotovega kosmopolitizma, vseh mogočih narodnosti in politične orientacije, ki bo imel program: Biti vdan vladji in Pilsudskemu!

Drugo, kar je značilno, so glasovi narodnih manjšin. Pilsudskemu je treba priznati, da se je kot šef vlade prvi počel s tem najtežjim poljskim vprašanjem in vsaj našel pot mirnega sožitja narodnostno tako pester poljske države. Uspeh se je pokazal že pri teh volitvah. Dočim so se Ukrajinci v Galiciji še pri poslednjih volitvah glasovanja vzdražali, so v nedeljo glasovali in priznanje Poljske od te strani je dobilo močnejšo podlago.

Katoliške stranke imajo posebnost, ki se je v tej volivni borbi najrazličnejše razlagala. Brez dvoma je katolicizem Poljakom tako bistven, da tudi Pilsudski ne bo zapahil kakega kulturnega ognja. Priprava s te strani se zdi, da bi bila nepotrebna. Saj je skoro vsaka izmed glavnih strank s katolicizmom agitirala. Posebnost je v tem, da se v kljub temu ni posrečilo strniti volivce v enotno, moderno krščansko ljudsko stranko, čeprav je poljski episkopat energično posegel v volivni boj in pozval narod, da voli prepričane katolike. Uspeh, če naj bo uspeh, je le v tem, da so zgradili dva tabora, da se je v volivnem boju agitacija med obema nekoliko omilila in da se je posrečila v gotovih okrožjih vezava list.

Zunanje politično volitve ne bodo prinesle sprememb. Saj je Pilsudski, ki ostane šef tudi nove vlade, že dolgo časa vodil in nakazoval pota poljske zunanje politike. Vilna ostane nerešena, poljsko-nemški odnosi istotaki; najtežje pa bo rešiti gospodarske zveze s središnjimi državami, zlasti z Nemčijo, Češkoslovaško in Avstrijo.

Blairovo posojilo za Romunijo

v Bukarešta, 5. marca. (Tel. »Slov.«) »Cuventul« doznava iz vladnih krogov, da je romunska vlada z Blairovo skupino sklenila posojilo 120 milijonov dolarjev ter da se bo bivši minister Antonescu že prihodnji teden peljal v Ameriko, da se podpiše pogodba. List pa sam kljub uradnemu viru dvomi o resničnosti te vesti.

Revizija francosko-češkoslovaške pogodbe.

v Praga, 5. marca. (Tel. »Slov.«) Francoska vlada je danes sporočila v Prago, da se razgovori za revizijo francosko-češkoslovaške trgovinske pogodbe lahko začnejo dne 16. t. m.

Petejan dobil po nosu

k Belgrad, 5. marca. (Tel. »Slov.«) Belgradski listi poročajo: V Nišu je napovedal socialistični poslanec Petejan za 4. marca zborovanje delavstva. Shod se ni mogel vršiti, ker niški delavci niso hoteli poslušati socialističnega poslanca. Zborovanje so preprečili delavci, posebno člani podobora kovinskih delavcev.

Viceguverner Narodne banke

k Belgrad, 5. marca. (Tel. »Slov.«) Na današnji seji glavnega upravnega odbora narodne banke, kateri je predsedoval guverner Ljuba Srečković, se je izvršila volitev viceguvernerja. Na predlog dosedanjega izvrševalca poslov viceguvernerja dr. Protiča je bil soglasno izvoljen znani belgradski industrialec Ignatije Bailon.

Ogromni bluff fašizma

Seipel bo govoril v sredo

v Dunaj, 5. marca. (Tel. »Slov.«) Krščansko-socialna »Reichspost« ugotavlja v svojem uvodniku iz svetovnega odmeva o Mussolinijevem govoru: »da se je manifestacija v avstrijskem parlamentu z zmernostjo in modro omejitvijo na argumente človečnosti, pravičnosti in politične modrosti v mnenju sveta mnogo bolj odrezala kot odgovor govornika Italije, ki je teden dni premišljeval odgovor.« List naglašja, da so povsod s začudenjem sprejeli Mussolinijevo izjavo, da se fašistovska vlada ne smatra več za obvezano več ali manj nejasnih in ustnih zagotovilih, ki so zastopali sisteme in vlade, katere je fašistovska vlada neizprosno premagala. Za sredo dopoldne je sklican glavni odbor narodnega sveta, da čuje poročilo zveznega kanclerja. V političnih krogih se pričakuje, da to poročilo ne bo vsebovalo samo že dolgo pričakovanega referata dr. Seipela o njegovem potovanju v Prago, temveč tudi odgovor na Mussolinijev govor. Izvajanja dr. Seipela se torej pričakujejo z največjo napetostjo.

Ženeva in Paris obsojata Mussolinija.

v Ženeva, 5. marca. (Tel. »Slov.«) Mussolinijev govor se tukaj presoja neigodno, posebno ker je Društvo narodov zveza vlad, ki predpostavlja gotovo kontinuiteto vlad, ter se izjavo, da fašistovska vlada ni odgovorna za obljube prejšnjih italijanskih vlad, smatra za zelo čudno.

v Paris, 5. marca. (Tel. »Slov.«) Odmev Mussolinijevega govora v pariških listih kaže jasno, da je po francoskem mnenju duce daleč, daleč prekorajčil meje, dasi desničarski listi posebno z ozirom na avtonomističen pokret v Alžaciji zahtevajo od Poincarreja energičen govor. Od levčarskih listov obsoja »Ere nouvelle« najostreje

Monošter še ne bo razčiščen

v Ženeva, 5. marca. (Tel. »Slov.«) Iz komunikacije o prvem razgovoru ministrov male antante, ki ugotavlja popolno identičnost nazorov, in iz vsega, kar se čuje o večerajšnji konferenci, se da sklepati, da se ima postopanje glede investigacije na Madjarskem zaenkrat prepustiti Svetu Društva narodov. Mala antanta ne bo stavila nobenih predlogov več in vsa zadeva tudi ne smatra za spor z Madjarsko. Po mnenju krogov male antante bo Svet Društva narodov najbrže predvsem zahteval v tej zadevi poročilo stalne vojaške komisije, tako da ni začenati s tem, da bo prišel Svet že v sedanjem zasedanju do kakšne odločitve v tej zadevi, temveč da jo bo odgodil do julijskega zasedanja. Dasi je glavna točka sedanjega zasedanja Sveta Društva narodov madjarska tihotapska afera, je z izidom večerajšnje konference male antante izgubila svojo ostrino. Inicijativa pripada sedaj Britaniji, in le-ta se zdej, ker kriza v Društvu narodov ni nikako dobro volivno geslo, ne sme izpostaviti kakemu flasku. Smatra se, da se sedaj nič več ne bo vršila investigacija potom kontrole komisije, temveč samo anketa potom posebnega pooblaščenca, ki bi jo Svet Društva narodov mogel skleniti tudi z večino glasov, ker bi investigacija potom velikega aparata že sedaj stala v le preveč smešnem nerazmerju napram dejanskemu stanju, ki se danes še more ugotoviti.

Zasedanje Sveta Društva narodov se je pod predsedstvom kolumbijskega zastopnika Urrutia začelo z običajno tajno sejo, na kateri se ima določiti dnevni red. Pri tem se ima oddati tudi referat za investigacijsko tožbo proti Madjarski ter se smatra, da bo Chamberlain, ki že ima referat za madjarsko-romunski spor glede optantov, prevzel tudi ta referat, tembolj, ker je za danes popoldne bil določen razgovor med Chamberlainom in madjarskim zunanjim ministrom Valkom. — Po tajni seji se je vršila javna seja, na kateri se je prečitelo četrtletno poročilo o naseljevanju grških beguncev, za katere je bilo danih na razpolago nadaljnjih 279.000 funtov šterlingov. Nato je bilo posvetovanje o poročilu mandatske komisije.

Kot posebna značilnost tega zasedanja se je opazilo, da spremljajo angleškega, francoskega in nemškega zunanjega ministra njihovih državni tajniki Sir Lindsay, Filip Berthelot in dr. v. Schubert, iz česar se tudi sklepa na poseben pomen političnih obravnav.

Konference, a nič pozitivnega

v Ženeva, 5. marca. (Tel. »Slov.«) Politični razgovori današnjega dne so se, kolikor je o tem mogoče dobiti zanesljivih vesti, bavili skoro izključno z investigacijsko tožbo male antante proti Madjarski, ki bo jutri najprej v privatni seji Sveta prišla na razpravo. Razen na razgovore, ki jih je imel madjarski zunanji minister Valko s Chamberlainom, Briandom, drž. tajnikom dr. Schubertom in s Scialojem, se tu polaga posebna važnost na razgovore, ki jih je imel danes dopoldne Briand s Scialojem in popoldne z dr. Stresmannom. Zanesljivih vesti o uspehih teh razgovorov dosedaj še ni bilo mogoče dobiti ter se zato ne morejo kontrolirati vesti, ki se širijo z italijanske in madjarske strani z očitno tendenco, da se bo Svet Društva narodov zadovoljil s popolnoma novojaško »investigacijo« po carinskih uradnikih. Ali ima Svet Dru-

Mussolinijeve izjave in pravi, da je Mussolini ali izgubil pamet ali da je zavestno delal na konto tretjega. Narodu je končno treba pojasniti ogromni bluff fašizma, ali pa, če je Mussolini samo slamanati mož, naj se pove, kdo vleče niti.

Italija se jezi na Prago.

v Rim, 5. marca. (Tel. »Slov.«) »Popolo d'Italia« pravi danes še enkrat k Mussolinijevemu govoru, da se za dr. Seiplom more opazovati temen mednarodni manever, katerega ta list podtika sestanku dr. Seipela z Masarykom in dr. Benešem in hegemonističnim načrtom teh dveh na Donavi in na Balkanu. List opozarja na zadnje potovanje Berthelotovo v Prago in na to, da dokazano tiči češki kapital v marsikaterem dunajskem listu.

Nemčija Italijo gladko odklenja

v Berlin, 5. marca. (Tel. »Slov.«) Zunanjemu ministru blizu stoječa »Tägliche Rundschau« izredno ostro piše o Mussolinijevem govoru. Ker pravna morala in pamet nujno govorita proti barbarskemu režimu fašistov, ne ostane Mussoliniju nič drugega, kakor zastopati stališče surove sile. Nemško-nacionalna »Kreuzzeitung« opozarja na to, da se je južnotirolski klerus že obrnil s pritožbo na papeža, ter vprašuje, ali se čuti Mussolini dovolj močnega, da sprejme boj z duhovno silo.

Italijanska banka znižala diskont.

v Milan, 5. marca. (Tel. »Slov.«) Italijanska narodna banka je že dolgo pričakovano diskontno mero znižala od 7 na 6 in pol odstotkov, kar so privatne banke storile že pred dalj časom, nekatere celo do 5 in pol odstotkov.

štva narodov sploh pravico, na ta način spreminiti red investigacije, ki ga je določil sam, je dvomljivo, vendar pa bi se seveda z nobene strani ne ugovarjalo eventualnemu takemu sklepu Sveta, če bi pristala nanj Madjarska, in tako bi tak sklep tvoril precedenčni slučaj za bodoče investigacijske tožbe. Zato je treba, da se ta vest potrdi, kakor tudi vest o tem, da se bo vsa stvar odgodila na julijsko zasedanje.

Izsililo nai se Locarni

v Pariz, 5. marca. (Tel. »Slov.«) Po izidu večerajšnje konference Male antante v Ženevi se v pariških listih konflikt z Madjarsko presoja mirno. »Matin« izjavlja, da nikakor ne bo prišlo do boja moči med Madjarsko in Malo antanto. »Petit Parisien« poroča, da so se ministri Male antante zedinili za nov sunek v varnostnem vprašanju. Kakor znano, hoče varnostni komite predlagati sklepanje varnostnih pogodb po vzorcu Locarna, pri čemer bi imelo posredovati Društvo narodov, če bi nastale težkoče. Če bi se pri tem posredovanju ugotovilo, da se kaka država sistematično odteguje sklepu takih varnostnih pogodb, naj bi se po želji Male antante, kateri je Francija že pristopila, ožigosala kot domnevan napadalec.

Madjarski glas.

v Budimpešta, 5. marca. (Tel. »Slov.«) Neko madjarsko poročilo pravi, da so v krogih Društva narodov mnenja, da bo Svet Društva narodov dovolil investigacijo kvečjemu v obliki manjšega komiteja iz carinskih strokovnjakov pod predsedstvom kakega vojaškega strokovnjaka, katera komisija bo poslana v Monošter.

Svet društva narodov soi...

v Praga, 5. marca. (Tel. »Slov.«) Pariški dopisnik »Prager Presse« piše z ozirom na preiskavo Društva narodov v madjarski aferi: »Ne more se zanikati, da je monoštrska afera potrdila argumente pesimistov, ker kaže v polni luči, kaj manjka Društvu narodov, da bi nastopalo koristno in učinkovito. Najbolj čudno je, da v času med zasedanji Sveta Društva narodov nekako spi. Kar iz monoštrske afere posebno izhaja, je dejstvo, da investigacijsko postopanje, kakršno je sedaj, ni sposobno roditi praktične rezultate. Brez resne garancije za kontrolo, in sicer za neposredno kontrolo bi omejitev vodila do absurdnega in nevarnega rezultata, da bi bile vlade s slabimi nameni na boljšem pred onimi, ki se dogovorov vestno držijo.

Bethlen poziva na vojno...

k Belgrad, 5. marca. (Tel. »Slov.«) Mussolini in predsednik madjarske vlade Bethlen sta imela skoro istočasno govore. Grof Bethlen je imel kratko po Mussolinijevem govoru govor v Debrečzinu. »Pravda« se bavi z Bethlenovo primero, da se mora telovnik, ki je napačno zapet, odpeti, če se hoče dobro zapeti, in pravi: Kaj bi rekel g. Bethlen, če bi to njegovo formulo porabili za njega samega in rekli: Pa vi, gospod Bethlen, odprite telovnik? Ali ne veste, da pomenja to javno vojno? Tisti, ki nima dobro zapetega telovnika, je Madjarska. Če ga hoče dobro zapeti, mora storiti korake za razdiranje obstoječih mirovnihih pogodb. Če je hotel g. Bethlen pričeti s svojim govorom veliko borbo za spremenitev stanja, ustvarjenega po mirovnihih pogodbah, se je v odkrivanju svojih namer prehitel. Mi mislimo, da je vse premalo za Madjarsko, da zavzame takšno stališče. Govor njenega premierja je me-

tanje peska v oči ženevskemu zasedanju, da bi se zbal groženj in popustilo v razpravi o konkretnih dejstvih, za katere je Madjarska obtožena.

Iz daljnega Orienta

Rim razširja vesti, da se je vodja Senusov udal italijanskim oblastem, in sicer brezpogojno. Pomirjenje Cirenajke se bo po teh vestih izvršilo v kratkem času in končnoveljavno.

V Egiptu traja kriza dalje. Nacionalni delavci gredo za tem, da se duhu izjave Zaglul-paše o neodvisnosti Egipta z dne 28. februarja 1922 konkretna vsebina. Egipčani se pogajajo z Anglijo o umaknitvi angleških zasedbenih čet, v kolikor niso potrebne za varstvo kanala Port Said, o ukinitvi kapitulacij (o tem naj se skliče mednarodna konferenca v Kairu) in o reformi mešanih sodnih dvorov. Egipt gre za temeljitimi reformami. Seveda je vse odvisno od tega, v čigavi posesti bo ostal Sudan, v katerem so Angleži še danes trdni gospodarji.

Palestina kot država zionistov-Judov preživlja težko krizo. Vsled nezadostnih denarnih sredstev se ne more razvijati ne industrija ne obrt. 160.000 Judov v Palestini z 90.000 ha posestva opozarja svoje somišljenike po svetu na to, da novo vseljevanje ni oportuno, ker se morajo najprvo razmere konsolidirati. Poleg tega se imajo bojevati z Arabci, ki prodirajo v Palestino, kjer narašča gibanje za dvonarodno židovsko-arabsko državo.

Veliko zanimanje vzbuja Arabija, ki ne zamuja nobene prilike, da se ne okoristi z evropsko civilizacijo. Popravljajo se ceste, pota, vodovodi, tako da se bo znamenito romanje islamskega sveta to leto lahko izvršilo brez težkoč. Ibn Saud gradi bolnišnice, tovarno za kininske preparate v Mekki in najrazličnejše institute. Zanimiv je avto-promet. Dočim je bilo še leta 1926. komaj 30 vozov, jih je bilo koncem 1927. leta 238 na razpolago; dežela je vstopila v mednarodno poštno zvezo in da se evropske razmere čimbolj udomačijo, je Ibn Saud poslal 14 akademikov v inozemstvo: 6 učiteljev, 2 tehnik, 2 zdravnikov, 2 poljedelske strokovnjake, 2 juriste. Problem dviganja Arabije je tem važnejši, ker se je mlada Turčija čutila primorano vzpostaviti zveze z islamskim svetom. Novima zastopnikoma v Hedži in Jemenu je Kemal paša naročil, naj sondirata teren v svrhu sklenitve prijateljske in defenzivne pogodbe s Turčijo. Kot se poroča, hoče Angora s tem korakom zabrisati svoje protiversko stališče kemalistov in iz Male Azije in Arabije ustvariti gotovo politično celoto.

V Jemenu zahteva prebivalstvo, da se odpove italijanska pogodba. Veliko senzacijo je vzbudilo poročilo, da pride abesinski regent Ras Tafari osebo v Jemen, da sklene abesinsko-jemensko gospodarsko pogodbo. Vprašanje je pri tem, če mu bo Italija dovolila to potovanje.

Velik tehnični napredek izkazuje Afrika, kjer se je dogradila železnica Mombasa-Nairobi-Eldoret-Turbo preko Tororo do Mbula-mati v deželi Uganda, in ki je bila te dni izročena prometu. S tem se je vzpostavila zveza od Indooceanske obale do gornjega Nila, kar je politično, turistično in gospodarsko izredne važnosti. Druga važna železnica je železnica Lobito, ki sega sedaj do portugalske-belgijske meje.

V južni Afriki se je med vlado in evropsko tvrdko za brušenje diamantov Rosenstrauch sklenila pogodba, da se v južni Afriki zgradi velik institut za brušenje diamantov, kar pomeni vsekakor industrializacijo južne Afrike. Država je zgradila tudi lastno južno-afrikanško trgovsko mornarico desetih tadj po 9000 do 10.000 ton, ki bodo preskrbovali prevoz volne in skrbele za promet med južno Afriko in Anglijo.

Zanimanje vsega sveta vzbuja bajna Indija, kjer se mudi ravnokar angleška ustavna komisija, da preštudira indijsko nezadovoljstvo, in Kitajska, kjer se od časa do časa za svetli goreči jezik uporov in krvoprelitij. Tode to je problem zase. —

Čuden major.

v Atene, 5. marca. (Tel. »Slov.«) Bivši angleški major Bennett, ki je bil v Carigradu aretiran radi svojega udejstvovanja pri izkoriščanju posestev Abdul Hamida, je bil, kakor pišejo listi, tudi volan v bolgarski službi proti Grški. Leta 1926. je na korist neke zainteresirane balkanske države prišel v posest načrtov solunskih utrd. Dalje navajajo listi, da je Bennett opleni turška vojaška skladišča, ki so jih po premirju stražile zavezniške čete, in prodal Kemal paši 15.000 pušk, ko je začel vstajo proti visoki portii. Takrat je baje prejel 50.000 turških funtov kot podravatelj angleške tajne policije v Carigradu.

Stavka v ČSR končana.

v Praga, 5. marca. (Tel. »Slov.«) V severozapadnih čeških premogovnikih je danes povsod delavstvo začelo z delom. Tudi v premogovnikih pri Kladnu je prišlo do sporazuma.

V lokalu, v katerem ni „Slovenca“, tudi ni mesta za našega človeka.

Zahtevajte „Slovenca“ povsod.

© Člani in članice Ljudskega odra se na-
prošajo, da se pogreba očeta našega dolgo-
letnega člana in odbornika Franceta Gajete,
kar največ mogoče udeležijo. Pogreb se vrši
danes ob pol treh popoldne iz mrtvašnice de-
želne bolnice. — Tajnik.

© Zadušnica za Adolfa Robida. V če-
trtek, dne 8. marca se vrši v frančiškanski
cerkvi slovesen »Requiem« za blagopokojnega
prof. Adolfa Robida, ki je bil dolgoletni
član franč. pevskega zbora. Zadušnico opravi
dr. P. Gvido Rant, točasnji župnik. Poje pa ce-
lotni Sattnerjev zbor. Prijatelji in znanci so
vključno vabljeni, da obhajajo slovesno osmino.

© Koliko je v Ljubljani avtomobilov? Ob
priliki uvedbe novih avtomobilskih tablic je
ljubljska policija ugotovila, da se je naha-
jalo dne 1. marca v policijskem revirju Ljub-
ljane 210 osebnih avtomobilov, 87 tovornih
avtomobilov in 145 motornih koles. Tem šte-
vilom je treba vsekakor pridati še po kakih
deset, kajti računati je treba, da se najmanj
toliko avtomobilov ni prijavilo. Dasi te šte-
vilke sicer niso ameriške, pričajo vendar,
da se je pri nas promet z vozili na motorni
pogon zelo razmahnil.

© Grozen samoumor na Sv. Petra cesti.
Snoči, nekako ob tri četrti na 7 je prišel na
ljubljsko rešilno postajo ves zasoplen gos-
pod Slavko Ogrin in sporočil, da si je njegov
sosed v hiši na Sv. Petra cesti 49 z britvijo
prerezal vrat. Takoj so se podali člani re-
šilne postaje z rešilnim avtom na omenjeno
stanovanje in našli tam v nezvesti in vsega
krvavega ležati 28letnega čevljarkega po-
močnika Matka Vivoda. Vivoda si je z brit-
vijo prerezal skoro ves vrat tik do hrbtenice.
G. Zdravčič, ki je vodil reševanje, je nudi-
samomortu prvo pomoč, mu izpral krvavo
rano ter ga za silo obvezal. Nato je bil Vivoda
prepeljan v bolnico. Ni upanja, da bi Vivoda
okreval, ker je poškodba, ki si jo je prizadel,
izredno težkega značaja. Vzrok samoumora
zaenkrat ni znan.

© Ogenj na Vodnikovem trgu. V prostori-
h davčnega urada na Vodnikovem trgu 15
so napeljene cevi od peči v dimnik ob lese-
nem stropu. Razbeljene cevi so v nedeljo zve-
čer povzročile, da se je strop vnel. Ogenj so
opazili takoj sosedje, ki so ga pogasili, vendar
pa zelo slabo, tako, da so leseni trami tleli
dalje. Včeraj, v ponedeljek zjutraj so se trami
zopet vneli. Poklicani gasilci z rešilne postaje
so ogenj hitro zadušili, morali pa so pri tem
razbiti skoro ves strop. Škoda ni velika.

© Kanarčke ima napredaj Alojzij Piskar,
stanujoč na Sv. Petra cesti št. 52 in ne 58,
kot se je glasil pomotoma nedeljski oglaš.

Maribor

□ Dvajsetletnica mariborskega orlov-
skega odseka. Dvajsetletnico svojega delovanja
proslavi mariborski orlovski odsek na orlov-
ski akademiji v Unionovi dvorani, 19. marca
ob 8 zvečer. Akademijo sicer priredi maribor-
ska Orlovsko podzveža, a zamiljena je tudi
kot odsekova proslava, ker je bil in je še da-
nes mariborski orlovski odsek stožer in glavni
nosilec orlovskega pokreta na severni meji.

□ Prosvetna zveza v Mariboru priredi v
četrtrek, 8. marca ob 20 v Zadržni banki za-
nimivo predavanje o ognjenikih Vezuvu in
Etni. Predaval bo g. profesor Janko Mlakar
iz Ljubljane.

□ Smrti slučaj v Mariboru. V Gosposki
ulici je zadela v nedeljo smrtna kap vodjo
obrata pri Siraku — Rudolfa Blaznik. Poko-

POZIV!

Konzorcij upnikov in dobaviteljev zakonskih
Vatovac, ki je pooblaščen od sodišča, da izvede
poravnavo za tt. Josip Vatovac, Ljubljana, Rimska
cesta 5, pozivlja vse odjemalce tt. Josip Vatovac,
da v teku 14 dni poravnajo svoje dolgeve za spre-
jeto blago in v izogib nadaljnjih stroškov vplačajo
dolžne zneske pri tukajšnji Obrtni banki, Kon-
gresni trg, proti potrditvi.

Konzorcij upnikov in dobaviteljev
zakonskih Vatovac.

Cjubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 8 zvečer.

Torek, 6. marca: Zaprt.
Sreda, 7. marca: Zaprt.
Četrtek, 8. marca: SESTRICA IZ VARŠAVE.
Red B.
Petek, 9. marca: DANES BOMO TIČI. Red A.

OPERA.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Torek, 6. marca: ZENA—VRAG. Gostovanje Burg-
theatra. Izven.
Sreda, 7. marca: ZMAGOVALKA OCEANA. Red A.
Četrtek, 8. marca: CAROBNA PISCAL. Red C.
Petek, 9. marca: Zaprt.

Za današnje gostovanje članov Burgtheatra
so razven stojiše razprodane že vse vstopnice. V
Schönherrijev igri »Zena—vrag« gostujejo člani:
Marr, Medelskiy in Huber. Odlični gostje se pri-
peljejo v Ljubljano z brzovlakom ob 17. uri po-
poldne.

Mariborsko gledališče

Torek, 6. marca: PRI TREH MLADENKAH. Ab. D.
Sreda, 7. marca: Zaprt.

Glasba

Zagrebski trio. V petek dne 9. marca na-
stopi prvičkrat na samostojnem koncertu v Ljub-
ljani komorno združenje, tako zvani Zagrebski
trio, katerega člani so ravnatelj Sainciz iz Celja ter
gđ. Mariševica in g. Matz iz Zagreba. Trio je prvi-
krat nastopil na našem koncertnem odru dne
1. decembra 1927 na častniškem koncertu. Ze-

Roparska napada na dolensko poštno ambulanco se bližata svoji razjasnitvi

Zagonetka dveh napadov na poštno am-
bulanco na dolenski železnici, ki sta se iz-
vršila eden lansko in eden predlansko leto,
se je zdela dolgo časa nerazrešljiva. Ali vne-
temu delu policije in orožništva se je le po-
srečilo, da je končno to zagonetko rešilo in
vsaj deloma pojasnilo. Kakor znano, je bil pri
prvem ropu osumljen tatvine poštne uslužbe-
nec Ivan Kalan, ki je spremljal poštno am-
bulanco po dolenski železnici. Kalan je prišel
pred poroto, ki ga je soglasno oprostila. Pri
drugem slučaju je bil zopet osumljen spre-
mljevalec, poštni uslužbenec Franc Bratovž,
ki pa je bil izpuščen že v preiskavi. Oba ropa
sta se izvršila na natančno enak način in na
skoro istem kraju. Ko je ponoči zapustil do-
lenski vlak postajo Škofljico, se je povzpel
na nekem mestu, kjer je moral vlak počasi vo-
ziti, neznan moški na dolgo stopnico pri
poštnem vagonu, odprl skozi lino vagona
vzmet pri vratih in vstopil maskiran v vagon,
aržeč v roki revolver. Nato je obkral zvezal
poštnega uslužbenca, pobral poštne vrečke z
denarjem in skočil iz vagona. Pri prvem ropu
je ropar uplenil okoli 240.000 Din, pri drugem
pa 180.000 Din. Poštno ravnateljstvo je takoj
izročilo policiji seznam uplenjenih bankov-
cev, policija pa je ta seznam razmnožila in ga
razposlala na vse javne urade in denarne za-
vođe v državi. Kmalu so prišli prvi ukradeni
bankovci v promet. Zdaj so ugotovili enega v
Ljubljani, drugega zopet v Zagrebu, največ pa
— v okolici Kočevja in na Gorenjskem. Ko-
čevsko orožništvo je pri nekaj slučajih pre-
iskovalo, odkod izvirajo bankovci. Vneto mu
je pri tem pomagala ljubljanska policija, zla-
sti njen revirni nadzorni g. Zajdela, ki je več-
krat odpotoval v tajni misiji v Kočevje. Osebe,
pri katerih so našli omenjene bankovce, so
zopet izdajale druge in nazadnje so pričeli po
Kočevju ljudje skrivnostno šepetati: za Kle-
menčiča izprašujejo! Vse sledi bankovcev
so vodile skoro brez izjeme k svojem viru
— k najemniku restavracije »Trste« v Kočev-
ju, 41 letnemu, bivšemu železniškemu, pre-
mikaču Ivanu Klemenčiču.

Mreža se je okoli Klemenčiča čimdalje
bolj ožila. Nazadnje so našli pri njegovi hčeri

pan bo danes popoldne na Pobrežju. — Umrl
sta zasebnici 76 letna Marija Knuplež, ki je
bila pokopana v ponedeljek in 48 letna Brulc
Marija, koje pogreb bo danes ob četrti uri
popoldne.

□ Oblastni odbor je imenoval g. Stabeja
za predsednika v ravnateljstvu borze dela v
Mariboru in ne za ravnatelja, kakor smo zad-
njič pomotoma poročali.

□ Ljudski oder ima danes zvečer se-
staneč.

Celje

□ Pevski zbor učitelstva priredi v nedeljo,
18. marca ob 16. uri v Celjskem domu v Celju pe-
vski koncert, pri katerem bo pel spored, ki je dosegel
z njim v Zagrebu in Ljubljani prvostan umetniški
uspeh. — Opozarjamo na koncert že danes in vabi-
mo k obilni udeležbi.

Dopisi

Trbovlje

✱ Smrtina kosa. Umrla je v soboto zvečer
v novi bolnici, blaga in usmiljena žena gostilni-
čarja Društvenega doma, gospa Fanika Jordan
v 36 letu starosti.

Borovnica. Naši Orli in Orlice so priredili
preteklo nedeljo 4. t. m. telovadno akademijo. Brez
hvale lahko trdimo, da je izpadla nadpovprečno
dobro. Ustroj članskih prostih vaj nas je prepi-
čal, da bo po pogled 1. jul. t. l. na Stadionu, kjer bo
izvajalo iste vaje na tisoče Orlov, veličasten. Uga-
jale so tudi vaditeljske vaje članice, zlasti pa še
simbolična vaja članov »Oj Doberdob«, ki so jo
monali na zahtevo ponavljati. Nekako presenetila
nas je tudi izvedba orodnih vaj na drogu in brad-

takrat je pokazal toliko tehniške vrline in umetni-
ške sile, toliko finese v prednašanju in intelligen-
ci v interpretaciji, da so ga vsi glasbeni faktorji
pozdravili kot odličnega novega činitelja na polju
domače muzike. Priprani smo, da se je Trio po
svojem prvem ljubljanskem koncertu le še spo-
polni ter so nam predstavi v petek kot prvovrstna
umetniška skupina. Zaigra nam Smetano, Dvořaka
in Novaka. Predprodaja vstopnic po običajnih kon-
certnih cenah v Matični knjižarni.

Orel

Srenjski svet — Zalske orlovske srenje se
vrši dne 11. marca 1928 v Zaleu, v kaplaniji soba
št. 8, ob 9. uri popoldne. Ker je dnevni red zelo
važen, zato se pozivljajo odseki, da pošljejo po
dva zastopnika.

Prireditve in društvene vesti

Ljubljana.

Rafaelova družba. Društvena seja bo v sredo
ob 16. uri v Prosvetni zvezi.
Dobrodelnost. Društvena seja bo v sredo ob
17. uri.

Pevci in pevke Nar. žel. glasbenega društva
»Slogae« v torek, dne 6. t. m. ob pol 8 zvečer se
vrši skupna pevska vaja z orkestrom v telovad-
nici moškega učiteljskega. Udeležba za vse obvezna.
— Odbor.

Prosvetno društvo frančiškanske župnije pri-
redi danes ob 8 zvečer v običajni dvorani filmsko
predavanje o Lurdu. Vstop prost.

Rokodelski dom. Danes ob 8. uri zvečer je
vaja pevskega zbora pod vodstvom g. prof. M. Ba-
juka. Jutri v sredo, ob 8 zvečer je vaja tamburaškega
zbora. V četrtek ob pol 8 zvečer je seja društvenega

še robec, natančno enak onemu, ki so bila z
njim pri ropu zamašena usta Bratovža. Poli-
cija in orožništvo sta ugotovila še nekatera
druga dejstva, ki so nujno govorila proti Kle-
menčiču in končno je padla kocka.

V četrtek, dne 1. t. m., sta se odpravila
revirna nadzornika ljubljanske policije g.
Zajdela in g. Močnik v spremstvu dveh
detektivov. Po posvetu z orožništvom v Ko-
čevju, so ob sedmih zjutraj orožniki cernirali
restavracijo »Trste«, dočim je policija izvršila
na Klemenčičevem stanovanju preiskavo, ki
je imela nepričakovano dober uspeh. Na pod-
lagi rezultata preiskave je bila Klemenčiču
napovedana aretacija. Sprejel jo je mirno in
brez ugovora. V petek zvečer je bil Klemenčič
prepeljan v Ljubljano v policijske zapore v
justični palači. V soboto se je po Ljubljani že
raznesla vest, da je bil v Kočevju aretiran
poštni ropar na dolenski železnici. Na proš-
njo policijskega ravnateljstva pa smo morali
poročilo o tem v nedeljski številki v interesu
preiskave izpustiti.

Ivan Klemenčič je bil kakih deset let
v železniški službi. Po vojni je imel na Bledu
gostilno, trgoval je nekaj časa tudi z lesom,
pozneje pa je najel v Kočevju gostilno. Nje-
gova žena je imela trgovino v Radovljici, pa
je prišla v konkurz. Po roparskem napadu na
ambulanci voz pa je naenkrat ponudila upni-
kom poravnavo z 20 odstotnim plačilom ter je
vse plačala z — uplenjenimi bankovci.

Klemenčič sam je bil zelo zadolžen, ne-
nadoma pa je svoje najnujnejše dolgeve po-
plačal, seveda zopet z uplenjenimi bankovci.
Zanimivo je, da so meseca oktobra 1927 na-
enkrat prenehali prihajati v promet bankovci,
ki jih je policija iskala. Klemenčič je najbrže
slutil, da so mu za petami in je ves ostali
mu denar kje zakopal, ali pa ga je morda šel
zamenjat na Primorsko, kjer je bil doma.

Aretacija Ivana Klemenčiča je vzbudila
po vsej deželi ogromno senzacijo. Ljubljanski
policiji pa je treba k njenemu uspehu če-
stitati. O ostalih uspehih preiskave moramo
zopet molčati. Klemenčič bo te dni izročen de-
želnemu sodišču.

li, saj so to vendar preprosti fantje. A lahko bi
bilo še vse boljše v vsem. Fantje, dekleta, več
orlovske discipline in čuta za odgovornost pred
javnostjo za svoje nastope!

Sport

S. K. Jadran. Danes ob 20. uri se vrši seja
upravnega odbora v Narodni kavarni. Jutri v sredo
ob 20. uri je sestanek vseh nogometašev, istotam.

S. K. Ilirija — nogometna sekcija. V teko-
čem tednu trenira skupina I v Koltzeju in sicer v
torek in petek, skupina II v sredo — vedno od
18. ure dalje. — V nedeljo sta na programu prven-
stveni tekmi I. moštva in rezerve s S. K. Hermo-
som. — Posejajte trening redno! Vsak igralec
I. moštva mora absolvirati brezpogojno najmanj
dva treninga v tednu. — Načelnik.

NOGOMET.

Tekme za pokal LNP-a.

V soboto zapadli sneg je v Ljubljani v ne-
deljo preprečil odigranje pokalne tekme Primorje
— Hermes. Pač pa sta se v Mariboru mogli od-
igrati obe napovedani tekmi Maribor : Svoboda
in Rapid : Železničar.

Rapid : Železničar 7 : 3, 2 : 3. V sportnem
pogledu tekma ni mnogo nudila radi slabega te-
rena, zlasti pa radi zelo ostre igre, ki jo je na
vsak način hotel Rapid vpeljati, ko je zgedalo,
da bo od Železničarja tepen. Železničar ni nastopil
z zapovedano postavbo, ker vojniki radi škrlatinke
ne smejo iz vojašnice. V Rapidovih vrstah je vladal
nesporazum in velika nediscipliniranost. Sodil je
g. Mohorko.

Maribor : Svoboda 3 : 1, 2 : 1. Rezultat ne
odgovarja decela poteku igre. Maribor je nastopil
z očitnim podcenjevanjem nasprotnika, kar bi
ob večji prodrornosti Svobodnega napada lahko
privedlo do — poraza. Igral je zelo nesigurno in
malomarno, dočim je predvedla Svoboda never-
jetno odporno igro. Zlasti v drugem polčasu Ma-

odbora z važnim dnevnim redom. Vse pevce in tam-
burasce, ki se žele vsestransko izpopolniti, vabimo da
se pridružijo pevskemu in tamburaškemu zboru v
Rokodelskem domu.

Klub esperantistov v Ljubljani ima svoj redni
občni zbor v četrtek, dne 8. marca 1928 ob 20. uri
v Narodni kavarni. Udeležba vseh članov dolžnost.

Podmladek Rdečega križa na I. dr. deški
meščanski šoli v Ljubljani Priu, priredi v soboto
10. marca ob pol 4 popoldne in v nedeljo 11. mar-
ca ob 11 popoldne v šolski telovadnici na Prulah
akademijo, na kateri nastopi šolski orkester in
šolski pevski zbor ter posamezni učenci v viol.
klav., soloigri in recitaciji.

Ostali kraji.

S krasno življenjsko komedijo »Zemljac«, spi-
sal K. Schönher, poslovenil M. Škrbinaček, gostuje
v nedeljo 11. marca 1928 orlovski odsek sv. Jakob,
Ljubljana, v društvenem domu na Ježici. Vstop-
nice se dobe v predprodaji na dan predstave ob 8
dalje v dvorani. Začetek predstave ob 7 zvečer.

Naše dijaštvo

Krščankosocialistični akad. klub Borba si je
izvolil na svojem rednem obnem zboru za letni
semester sledeči odbor: predsednik Franjo Sailer,
cand. iur.; tajnik Ivan Simončič, stud. phil.; bla-
gajnik in gospodar Joža Kos (Novo mesto), stud.
phil. Za revizorje sta bila izvoljena Zvonko Oven
in Etibin Boje, oba stud. phil.

Na 54. rednem obnem zboru jugoslov. kat.
akad. društva »Zarje«, dne 3. marca 1928 je bil iz-
voljen sledeči odbor: predsednik: Tožon Miroslav,
iur., tajnik: Kovačič Tone, iur., blagajnik: Grandič
Marjan, filozof, gospodar: Poženel Radivoj, tehnik,
arhivar: Zitič Jože, med.; Avsenak Mirko in Me-
cilovšek Rudolf: revizorja.

ribor ni mogel nižesar opraviti. Seveda je temu
krivo v veliki meri tudi blato pred golom. Svo-
boda je z vsemi silami branila in je lahko zado-
voljna z izidom. Sodil je dobro g. Frankl. Publike
je bilo precej. — V finale sta se torej placirala
stara nasprotnika, Maribor in Rapid. Gotovo je, da
bo zmagal Maribor, ki letos daleko prekaša
Rapid.

V Zagrebu se je odigralo v nedeljo II. kole
prvenstvenih tekem. Nepričakovano visoko zmago
je dosegel med prvostanovnimi HASK proti Con-
cordiji, o kateri se je še pravkar pisalo, da je naj-
boljše zagrebsko moštvo; izid se glasi 8 : 0! Gradjanski je v slabši igri jedva nadvladal Croatia
v razmerju 3 : 2. Železničarji so precej nepriča-
kovano porazili mnogo obetajočo Viktorijo 3 : 2.
Na čelu tabele I. razreda so ostali HASK, Gradjan-
ski in Croatia.

V Belgradu se je v nedeljo odločilo, kdo bo
prvak Belgrajske nogometne podzveže za 1927-28.
V odločilni tekmi med Jugoslavijo in doslej vo-
dečim BSK-om je zmagala Jugoslavija z 2 : 0. Za
to tekmo je vladalo posebno veliko zanimanje,
gledalo jo je okrog 6000 ljudi.

V Pragi so dale prvenstvene tekme tudi ne-
kak nepričakovanih rezultatov. Tako je Slavija pod-
legla Viktoriji Žilžkov s 3 : 4, Sparta pa je igrala
s ČAFK-om samo neodločeno 1 : 1.

Na Dunaju je prvensteno tekmovalje prav za
prav že odločeno. Admira je toliko pred ostalimi,
da jo smatramo lahko že naprej za prvaka Avstrije
za 1927-28. Slede ji na čelu tabele I. profesionalne
lige med 13 klubov Wacker, Rapid, Austria, Hertha,
Vienna, Slovan, Sportklub itd. Nedeljski rezultati
se glase: Rapid : Austria 4 : 2, Hertha : Simme-
ring 4 : 4, FAC : Hakoah 1 : 0, Wacker : Vienna
2 : 2, Admira : WAC 1 : 0, BAC : Slovan 3 : 1.
— V prijateljski tekmi je Sportklub zmagal nad
provincionalnim Linzer AC s 7 : 0.

V Budimpešti, tretjem velikem nogometnem
centru Srednje Evrope, so se v nedeljo istotako
nadaljevale prvenstvene tekme. Izidi v I. profesio-
nalni ligi so bili: Ujpest : Ferencvaros 1 : 1,
Hungaria : SSC FC 7 : 0, Sabaria : Basty 2 : 1,
III. okraj : Atilla 3 : 0, Kispesti : Bocskay 3 : 2,
Nemzeti : Vasas 4 : 3.

V Parizu so gostovali te dni Nemci, in sicer
nemški prvak I. FC Nürnberg, ki je zmagal v so-
boto nad kombiniranim moštvom klubov Red Star
— Olympique — FC Paris s 4 : 1, v nedeljo pa
nad moštvom Red Star — Olympique s 3 : 2.

IX. OLIMPIJADA IN NASE KOLESARSTVO.

V četrtek dne 1. marca t. l. so se sestali
delegatje vseh kolesarskih klubov Slovenije iz-
vzemši Mariborske klube. V polnem sporazumu so
ustanovili »Medklubijski kolesarski odbor v Slove-
niji«, kateri bode ob strani Propagandnega odbora
za IX. olimpijado razvil intenzivno in energično
delo v svrhu udeležbe naših kolesarjev na letošnji
olimpijadi v Amsterdamu. Odbor se je sestavljal
sledede: za A. S. K. Primorje: Kosmatin, nam.
Moran; za Ilirijo: Ogrin, nam. Ad. Bar; za Savo:
Batjel, nam. Sirk; za Ljubljano: Smrekar Pavle,
nam. Pogačar; za Soro: Stanko, nam. Dolničar
Karel; za Zarjo: Plankar, nam. Veretig; za Disk:
Smigovec, nam. Flis; za Celje: Jančigaj, nam. Šu-
mer in za Vrhniko: Jesenovec, nam. Oblak.

Na prvi seji, Ratera se sklicuje na nedeljo
dne 10. t. m. ob 10. uri popoldne v Narodni ka-
varni, se bode odbor konstituiral, ter pričel takoj
z energičnim delom. Razveseljivo je, da so se vsi
kolesarski klubi Slovenije složno zedinili za skupno
važno delo, in s tem pokazali, da se zavedajo dolž-
nosti, ki nas čakajo v Amsterdamu.

Na zadnji olimpijadi leta 1924. v Parizu je
Jugoslovanska kolesarska vrsta dosegla izmed 28
tekmujočih svetovnih držav 10 mesto, za naše
sportne razmere gotovo izredno častni uspeh. Zato
smo uverjeni, da bo vsak posamezni klub, kakor
tudi našemu sportu naklonjena javnost po svojih
najboljših močeh prispevala, tako da bo ta — za
Jugoslovanske barve namenjena akcija pokazala
tem večji normalni in finančni uspeh.

Mariborska porota

DETOMOR.

Včeraj popoldne se je vršila poročna obravnava
proti Ani Oswaldovi, dekli v Orlici, radi umora nje-
nega nezakonskega otroka. Porotniki so potrdili, da
je Oswaldova namenoma in pri polni zavesti izvršila
detomor, nakar je bila obsojena na tri leta težke ječe.
Oswaldova se je pritožila.

UBOJ.

Nedelja, 20. novembra 1927 je bila v Gor. Rad-
goni dan veselice in zabav. Teh veselice se je udeležil
tudi Lovro Trstenjak iz Mihalovca, ki pa je bil v
Radgoni za hišnika. Trstenjak se ga je nekoliko na-
vlekel v gostilni Ko'ar, nato pa je šel v gostilno
Misija. Med potjo se je že nekoliko prepiral z dru-
gimi fanti. Prišedši v gostilno pa zapazi Ivano Taš-
nerjevo, dedko njegovega gospodarja, v družbi z
fantom Stubergerjem. Trstenjak je tega brez vsakega
povoda nahučil in mu zapretel celo z nožem, češ,
odstrani se. Stubergerju je pa prišlo na pomoč
Ivan Dajčman. Približal se je Trstenjaku ter ga uda-
ril z roko po ustih. Dajčman in Trstenjak sta se
nekoč časa ruvala. Gostilničarka Misija je posre-
dovala, da se je prepri končal. Dajčman je šel nazaj
na svoj prostor, Trstenjak pa si je oblekel zimsko
suknjo. Ko je odhajajoč šel mimo Dajčmana, je tega
zabodel z nožem v vrat ter zbežal na prosto. Dajč-
man je tekel za njim, a se je kmalu zgrudil ter na licu
mesta izdihnil. Trstenjak se zagovarja, da je bil
vinjen in, da je nameraval Dajčmana dregniti a
nožem le v roko. Na podlagi pravdoreka porotnikov
je bil Trstenjak obsojen na pet let težke ječe, po-
ostreje s trdim ležiščem po dvakrat na mesec.

Radio

PROGRAMI:

Sreda, 7. marca,

Zagreb: 19.30 prenos »Mirovne pesni« z Du-
naja. — Milan: 21 prenos opere iz gledališča. —
Breslau: 20.20 koncert svetbenih pesmi. — Barce-
lona: 20.05 koncert orkestra mandolinistov. — Praha:
19.30—21.15 koncert v praznovanju 78. rojstnega dne
Masarykovega. Sodelujejo solisti, zbor in orkester.
— Leipzig: 20.15 Solo spevi. — Stuttgart: 20 kon-
cert. Čajkovskij: Peta simfonija v e-molu. — Brahms:
Vijoliński koncert. — Mali kosi za vijolino in klavir.
— Rim 21 prenos opere iz gledališča. — Oslo: 21.10
koncert. — Berlin: 21 Orkestralni koncert. Beet-
hoven: Velika fuga, b-dur — Brahms: Koncert za
vijolino s spremstvom orkestra d-dur. — Daventry:
22 koncert Massenotovih skladb. — Dunaj: 19.30
»Mirovna pesem«, po Svetem pismu prirejena za soli,
zbor in orkester. (R. Heger). — München: 20.05
Orkestralni koncert. Kavalerski marš in dr. —
Budapest: 17.30 Simfonični orkestralni koncert. —
Varšava: 18.15 koncert lahke glasbe: 20.30 poljuden
koncert češke glasbe.

Darujte za Ljudski sklad SLS!

Kaj je novega

KOLENDAR.

Torek, 6. marca. Fridolin, Evzebij, Koleta, Perpetua in Felicita. — Lunina sprememba: Ščip ob 12. uri 27. min. (Po Herschlu se napoveduje sneg in dež). — Jutri: Tomaž Akvinski.

Novosadska vremenska napoved za 6. marca. Vreme se ne bo znatno spremenilo. Prevladovalo bo oblačno vreme. Močnih vetrov ne bo.

Dunajska vremenska napoved za 6. marec: Suho vreme, negotova oblačnost, v največjem delu Avstrije, posebno na gorah jasno in milo.

Vreme v Beogradu 5. marca. Oblačno in precej toplo.

ZGODOVINSKI DNEVI.

5. marca: 1534. je umrl italijanski slikar Antonio Allegri da Corregio. — 1827. je umrl fizik Alessandro grof Volta. — Matematik in astronom Pierre Simon grof Laplace. — 1895. je umrl francoski historik Hippolyte Taine. —

6. marca: 1891 je umrl slavist dr. Franc Miklošič. — 1787. se je rodil fizik in optik Josip Fraunhofer, izumitelj spektralne analize. — 1867. je umrl zgodovinski slikar Peter Cornelius. — 1900. je umrl tehnik Gottlieb Daimler.

★ Odlikovanje. Predsednik češkoslovaške republike je odlikoval poslanca Jugoslovanskega kluba Janeza Strčina z redom Belega orla.

★ Duhovniške vesti. G. Ivan Messner je nastopil župnijo Marenberg dne 1. marca. Na njegovo mesto kot 1. kaplan v Apače je prišel g. Ivan Cilenšek, dozdaj vikar v Ptuj; vikarijat v Ptuj ostane začasno nezaseden, vikarjevo mesto je prevzel g. prošt in mestni župnik dr. Zagar.

★ Občinske volitve v Rušah so preložene na nedeljo, dne 25. marca, in bodo od 8. do 17. ure v občinski pisarni.

★ † O. fra Cirilo Rosič. Dne 1. t. m. je umrl v samostanu v Zaostrogu v Dalmaciji v 64. letu svoje dobe. o. fra Cirilo Rosič, bivši profesor klasične filologije, brat splitskega veletrga Frana Rosiča. Svoje študije je pokojnik dovršil v Inostu in na Dunaju. Pomočeval je na drž. gimnaziji v Dubrovniku in na frančiškanski gimnaziji v Sinju. Bil je izvrsten poznavalec klas. filologije in nemške literature ter izbiran govornik. Ljubili so ga njegovi gojenci, spoštovali njegovi kolegi vsled izredne dobrohotnosti in temeljite izobrazbe. Podlegel je sladkorni bolezni po komaj dvo-mesečnem uživanju zaslužnega pokoja.

★ Pogreb † vpk. g. župnika Janeza Kaplerja v Limbušu je bil v soboto dopoldne ob devetih; pogreba se je udeležilo 11 duhovnikov in veliko število vernikov iz Limbuša in sosednjih župnij med njimi tudi več zastopnikov župnije Sv. Jakob v Slov. gor., kjer je bil pokojni gospod 25 let župnik; pripeljali so se v Limbuš s posebnim avtobusom. Sv. obrede je opravil domači g. dekan Stergar. Limbuška župnija bo pokojnega g. župnika težko pogrešala; veliko je pomagal v cerkvi, dokler je mogel; bil je takorekoč spovednik za vso župnijo. V prejšnjih letih se je izredno rad bavil s knjigami, čital rusko literaturo, grške klasike, znanstvene razprave. Na stare dni je skoraj popolnoma oslepel. Trpel je veliko v svojem življenju, posebno zadnje dni. V Limbušu ima morda tri kovače; žela pravi: »Daj, zapij!« Vest svetuje ti drugače: »Vila se za to dobil!«

★ V II. stadionski loteriji, katere žrebanje se vrši dne 25. marca t. l.

J. Čirikov:

Med nebom in zemljo

(»Kovčeg«, Zbornik Zveze ruskih pisateljev na Češkoslovaškem, I. Praga, 1926.)

Kako čudno je bilo na prvi pogled to potovanje v stari valaamski samostan na ladostnem jezeru! Samostanski park je stal v petrograjskem pristanišču sredi živahnega vrvenja. Ljudje so se suvali in prepirali, konji so rezgetali, tramvaj je zvonil. Sredi tega ropota se je zdela tiha ladja oznanilec drugega sveta: sredi ob dimniku je gorela lučka pred veliko Marijino podobo, ob krmi je visela zastava s Kristusom. Kapitan, krmar, vse moštvo s kuharjem vred so imeli dolge črne meniške obleke. Romarji, ki so stopili na krov, so se namah izpremenili. Pustili so za seboj vse prepire in kupčije, katerih so bili pred trenutkom deležni. Pobožno so se prekrizali in postali redkobesedni, zamišljeni, krotki. Prav malo je bilo postopakev, ki so smatrali romanje za izlet in so nagajali menihom: »No, brat v Kristusu, vino v vodo znamo sami izpremeniti, prinesi nam šunke s hrenom!« — »Imamo samo postne jedi, bratje.« — »No, pa naj bo kaka riba, če je le dobra.« — »Kjer je Bog, je tudi hudič zraven,« so vzdihovali romarji.

Zaspal sem ob okroglem oknu, v katero je enakomerno pljuskala voda. Nisem čul, kako je parnik zapustil pristanišče. Ko sem stopil na krov, nisem videl ničesar razen vode in neba. Zdelo se mi je, da so se zrušila nebesa na tla, da smo drsili skozi sinjino z

bušu si je hotel kupiti hišico, ker pa jo je prevzel predrago, jo je moral zopet prodati in pri tem je izgubil precejšnjo vsoto. Zato je potem stanoval v kaplaniji. Zdaj je preselil vse bolečine.

★ Zadnja pot † župnika Fr. Agreža. Na splošno željo cele župnije širske so pripeljali zemeljske ostanke ponesrečenega župnika Agreža iz celjske bolnice v Sirje, kjer je služboval šele od srede oktobra in kamor se je zatekel pred fašistovskim nasiljem iz Istre. Na Zidanem mostu so sprejeli njegove zemeljske ostanke ob zvokih žalostink, ki jih je proizvajala železničarska godba, medtem ko so mu šolski otroci zapeli »Vigred se povrne«. Kako priljubljen je bil pokojnik, je pričala ogromna udeležba pri pogrebu, ki se ga ni udeležila samo domača fara, ampak tudi množice iz sosednjih župnij. Pogreb je vodil ob asistenci 8 duhovnikov g. dekan dr. Krulc iz Laškega, ki se je ob odprtem grobu poslovil od pokojnika z besedami, ki so izzvale glasevok navzočega ljudstva. V imenu faranov pa se je poslovil od svojega župnika knež Franc Pepelnjak, nakar je pevski zbor zapel svojemu dušnemu pastirju v slovo ganljive žalostinke. Pokojnika je zlasti odlikovalo naravnost očetovsko občevanje z vsemi farani, ki jih je ob nastopu službe vse osebno obiskal in blagoslovil njihove domove.

★ Župnije brez Mohorjeve družbe. Kalendar Mohorjeve družbe za l. 1928 ne izkazuje nobene Mohorjane v štirinajstih slovenskih ali vsaj deloma slovenskih župnijah, od katerih so štiri v ljubljanski in 10 v lavantinski škofiji. To so župnije Krka, Zdihoval, Čermošnjice in Preloka v ljubljanski, v lavantinski škofiji pa Veržej, Veliki Dolenci, Černeče, Skomarje, Koprivna, Dobrovnik, Markovci, Perloča, Sv. Jernej nad Muto in Sv. Jakob na Soboti. Gotovo so temu nedostatku krive posebne krajevne razmere, ki so preprečile, da se lani udje niso nabirali oziroma, da so se udje priglasili šele ob času, ko jih ni bilo več mogoče upoštevati v statistiki. Naša želja je, da bi pač v letošnjem letu te župnije dosegle tem večje število Mohorjenov, tako da bi ne bile več na zadnjem mestu, ampak da bi se krepko dvignile med ostalih 263 župnij ljubljanske in 245 župnij lavantinske škofije. Letos naj ne bo niči ene župnije v vsej Sloveniji brez Mohorjanov!

★ Češkoslovaška odlikovanja. Predsednik Češkoslovaške republike Masaryk je podelil red belega orla čeli vrsti inozemskih osebnosti, posebno številnim Italijanom. Izmed Jugoslovancev so prejeli: bivši predsednik narodne skupščine Marko Trifković red belega orla I. razreda, podpredsednik dr. N. Subotić, belgajski župan in poslanec dr. Kosta Kumanudi in posl. Pavle Radić isti red II. razreda.

★ Proces proti morilcem generala Kovačevića. Včeraj se je pred štipskim sodiščem pričel proces proti morilcem generala Kovačevića, ki bo trajal približno en teden. Kot glavni krivec je obdolžen aktivni komitaš iz Sofije Blagoje Kraljev in še 20 drugih.

★ Letni živinski sejem v Starem trgu ob Kolpi, kateri bi se moral vršiti dne 18. marca se, ker je ta dan nedelja, vrši v soboto, dne 17. marca.

★ Novi sejem v Seniču se vrši dne 15. marca 1928 za živino in kramarjio.

★ Umrl je v Vrbiu Florjan Cvikel v starosti 85 let, eden najstarejših v žalski občini.

★ Upokojitev učiteljev. Upokojeni so: Roza Reichman-Pihlar, učiteljica v Sromljah (Brežice), Marija Pečar, učiteljica ženskih ročnih del v St. Pavlu (Celje); Karla Zmrzli-kar, učiteljica v Šmartnem ob Paki (Celje); Josipina Zakrajšek, učiteljica v Blatni Brezovici (Ljubljana, okol.); Josip Conč, učitelj v Jarenini (Maribor I. b.); Ivan Benedičič, šol.

belimi oblaki. Bili smo med nebom in zemljo sredi brezmejno širokega jezera. Paluba je košček svete Rusije. Pred Marijino sliko gorijo sveče, se šepetajo molitve. Vse glave so odkrite. Vsi se križajo. Rusija išče poti do Boga.

Jaz sem rad med romarji. Izgubil sem davniti preprosto dedovsko vero, a vleče me k ljudstvu. Poljedelci smo in hrepimo po nebesih. Koliko materialističnih knjig sem prebral, a vendar ne maram odpraviti nebes in se zadovoljiti z opičnimi sorodniki. Moja duša želi rajši sorodstva z nebesi in namesto »homo sapiens« sem rajši »sin Božji«.

A romarji me gledajo postrani: kaj hoče gospod v samostanu, še očale ima. Najbrž je brezverec. Če navežem pogovor, me ogledujejo in vprašujejo: »Kam pa greš? Na izlet?« — »Ne, grem molit.« — »Tako, tako.« — in vidim, da mi ne verujejo. Nenadoma se romar nasmeje in oplazi me rek sv. Pisma: »Ali veš, brat, kaj stoji zapisano: »Rajši imam reveže, ki hodijo v čednosti, kakor bogate, ki se mi bližajo z lažjimi usti.«

Moja izobraženost je kajnov pečat. Kako bi se rad razgovoril s temi iskrenimi kristjani, toda smatrajo me za vohuna. Saj slutijo resnico. Ne grem molit se kesat in obupavat. Imam samo nezavestno potrebo po veri. Zalosten sem, da sem izgubil otroško iskreno molitve, ko ni stal nihče med menoj in Odrašenikom.

Zenske so menda bolj zgovorne in zaupljive, vedno so skupaj kakor jata lastov in druga drugi delijo nasvete ter zaupajo skrivnosti.

upravitelj v Mirni (Novo mesto); Henrik Lobo, šol. upravitelj v Zagradcu (Novo mesto); Valentin Pulko, šolski nadzornik v Gornjem gradu; Ivan Majhen, šolski upravitelj pri Sv. Benediktu v Slov. gorah; Srečko Pečar, šolski upravitelj v St. Pavlu (Celje); Helena Preininger-Hallas, učit. v Dobrovniku (Del. Lendava); Hermina Megušar, učit. dodeljena v pisarni okr. šol. nadzor. v Kamniku; Marija Mušič, učiteljica v Hočah (aMaribor, desni breg).

★ Odlikovanje. Občinski odbor v Polhovem gradu je v svoji seji dne 26. februarja imenoval tukajšnjo velezaslužno gospodično učiteljico Anico Kleinstein za častno občanko.

★ Gibanje ameriških Slovencev. Slovenska ženska zveza v Ameriki bo v kratkem izdala svojo prvo publikacijo »Ameriška Slovenka«. Knjiga bo prilagojena ameriškim razmeram in obsegala predvsem zgodovino organizacije, pravila itd., poleg tega pa leposlovne in poučne sestavke; za mladino bo poseben del v angleškem jeziku. Brez dvoma se bo razširila po vseh slovenskih domovih, kjer še drže na vero in domačo besedo in bo tako nova vez narodne skupnosti.

★ Avstrijsko letalo v Pekrah. Junkersovo letalo A 34 F 13, katero vzdržuje redno zvezo Dunaj—Benetke, je moralo v petek popoldan radi goste megle zasilno pristati v Celovcu. Ker pa še v soboto ni bilo pričakovati, da se podnebje razčisti, se je letalo dvignilo. Nameravalo se je vrniti nazaj na Dunaj. V Koroških Alpah pa je letalo prišlo v sneženi metež in izgubilo vsako orientacijo. Drava jim je pokazala zopet pravo smer. V bližini Fale pa jih je megla iznova tako obdala, da se je letalo moralo ustaviti. Letalo je letelo tik nad glavnim tokom Fale elektrarne ter je pristalo ob 14.15 uri srečno na nekem travniku v bližini Pekar. Orožniška postaja v Studencih je bila takoj na mestu ter je ves dan stražila letalo. Obveščeno pa je tudi bilo okrajno glavarstvo. Okrajni glavar in mnogo Mariborčanov si je šlo letalo ogledat. Pilot Essler kakor tudi vsi potniki so občudovali prijaznost naših oblasti ter se tudi za izkazano jim pozornost iskreno zahvaljujejo. Letalo, ki ima 350 konjskih sil ter lahko dvigne v zrak 1815 kg, se je v soboto ob 12.45 uri dvignilo ter odletelo proti Dunaju.

★ Tatvina. Tovarna strojil v Majšpergu pri Ptuj ima žično železnico za prevažanje lesa na vozičkih iz Majšperga do Medvec. 1. marca tega leta je dal blagajnik tega podjetja kuverto z vsebino nad 6.000 dinarjev privezati na en voziček in prepeljati v Medvece radi izplačila delavcev. Ker je pa žična železnica slabo funkcionirala in je morala v večkratnih presledkih postati, je nekdo ob času, ko je žična železnica postala, splezal na stuppe in kuverto z denarjem ukradel. Kot storilec so izsledili nekega Franca Furmana iz Medvec, ki je bil aretiran in izročen okrajnemu sodišču v Ptuj.

★ Iz vlaka skočil. Ko je v nedeljo ob poldesetih odpeljal potniški vlak iz Rimskih Toplic proti Laškemu, je skočil neki vojak iz vozečega vlaka. Vlak so ustavili, ponesrečenca naložili in odpeljali z istim vlakom v celjsko bolnico. Vojak se je močno poškodoval na rokah. Kakor se govori, je peljala patrulja vojaka v mariborsko kaznilnico.

★ Težka avtomobilska nesreča. Te dni se je pripetila v Vrgoču v Dalmaciji težka avtomobilska nesreča, pri kateri so bile ranjene štiri osebe. Zupan v Vrgoču Grgić si je zlomil dvoje reber in lopatico, poleg tega pa se je še težje poškodoval po glavi. Ravno tako je bil težje ranjen zdravnik dr. Polić. Zdravniki dvomijo, da bi županu Grgiću mogli rešiti življenje.

★ Aretiran bančni direktor. Bivši ravnatelj »Srbske kreditne banke« Iso Bilič, za katerim je bila izdan tiralica, se je te dni povrnil v Mostar. Bilič je v glavnem kriv, da je prišlo do poloma

Na'vrednejši nakup

oblačil lastnega izdelka nudi
turdha JOS. ROJINA, Ljubljana

»Kaj ti je, mladenka? Ali si bolna?« Mlada žena z lepim, trpečim obrazom povesi velike oči in zardi. Sramuje se. Namesto nje odgovarja starka, njena mati.

»Sanjala sem, da vidim neznani samostan. Zvonjenje me je vabilo vanj. Gledala sem pri župniku slike in spoznala sem Valaam. Mi smo daleč doma, blizu Kijeva, a vendar sem šla na pot. Hči je zdrava, a rodila je dvakrat mrtve otroke. Ne joči, ljubica.«

Hči si briše z rokavom solze. Zenske jo tolažijo: »Ne obupaj. Ali te mož pretepa?« — »Ne, mož je dober. Še lasu nikomur ne skrivl. Samo piti je začel, ker je žalosten, da ni dece.«

»To je greh, mati. Pri nas je tudi godrnjala neka ženska, da je brez otrok. Končno je dobila sina, ki je zaklal očeta s sekirjo, ko je imel šele sedemnajst let. Boljše je roditi pokojnika nego razbojnika.«

»Zakaj pa ne greste k zdravniku?« sem vprašal.

Kako zaničljivo so me vsi pogledali! — Če Bog moče, ne more zdravnik nič pomagati. »Prej bova molili, gospod,« je rekla mati ob splošnem odobravanju, »če bo kazalo, potem greva lahko k zdravniku.«

Seveda. Gospodje ne verujejo v Boga, zanašajo se samo na zdravnike.

Kaj hočem? Govorim tuj jezik. Odšel sem obsovažen in zasmehovan. Od kod ima rusko ljudstvo to sovraštvo do človeškega razuma? Kako se bo sprijaznilo s kulturo in znanostjo?

(Dalje sledi.)

omenjenega zavoda, radi katerega je propadla večina srbskih trgovcev v Mostarju. Za Biličem je bila istočasno izdana tiralica na vse strani, njegova slika pa je bila objavljena v »Policijskem Glasniku«. Medtem pa se je Bilič pred dnevi vrnil v Mostar, šel mirno mimo vseh mostarskih stražnikov, se nastanil v najlepšem hotelu, kjer je tudi prenočil, ne da bi ga kdo motil. Zjutraj je odšel na okrajno sodišče, kjer se je prijavil. Tu je bil zaslišan in pridržan v zaporu. Izjavil je, da se je zdravil na otoku Hvaru.

★ Vola je ukradel. Francu Dolini, posestniku v Klenovniku je bil ukraden prejšnji teden iz hleva rdeč vol z belo liso na glavi. Vol tehtal okoli 700 kg. Tat ga je gnal po cesti od Sv. Barbare v Halozah proti Ptuj. Kdo bi kaj izsledil, naj sporoči orožniški postaji Sv. Barbara v Halozah.

★ Dva roparska napada. V Daruvarskem Brestovcu sta bila aretirana te dni dva kmeta, ki sta l. 1926. v jeseni napadla 65 letnega Ivana Dokoviča iz sosedne vasi ter ga hotela oropati. Toda Dokoviču se je k sreči posrečilo pobegniti. Komaj leto dni kasneje je napadlo pet ljudi Dokovičovo hišo. Dokovič je pobegnil na streho, toda po nesreči je padel na tla. Roparji so planili nanj in mu prizadejali več ran. Nato so vdrli v hišo in odnesli 13.000 Din. Orožniki so oba ropa imeli v evidenci in dolgo iskali sledi za roparji. Poleg kmetov, ki so aretirani radi prvega ropa, so aretirali še pet oseb, ki so osumljene drugega ropa.

★ Opozarjamo trgovce in živinorejce na današnji oglas »Govedomedike«, jugoslovanske razpošiljalnice preparatov za govedo, konje in prešice v Mariboru.

★ Pri utrujenosti, razdražljivosti, tesnobi, pomanjkanju spanja, bolečinah pri srcu, tiščanju v prsih, ureja naravna »Franz-Josef-grenčica« redovito kroženje krvi v spodnjem delu telesa in s tem pomirjevalno učinkuje na valovanje. Profesorji za bolezni prebavnih organov izjavljajo, da se izkazuje »Franz Josef« voda pri pojavih, ki izhajajo od samozatrupljenja želodno-črevesnega kanala, kot izborna čistilo. Dobi-va se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARN.

Drevi imata nočno službo: Sušnik na Marjinem trgu in Kuralt na Gosposvetki cesti.

© Šolske knjige zadovoljujejo tembolj, čimveč strokovnjakov sodeluje pri sestavi novih izdaj. V katehetskem društvu so v tem oziru prireditelji složno na delu. »Krišćanski nauk za prvenec« se je z opremo lepih, večbarvnih slik dal v tisk. Sedaj so na vrsti biblične zgodbe za prve razrede meščanskih in srednjih šol. Posvetovanje o izboru snovi se bo nadaljevalo v sredo, 7. marca ob petih popoldne v zbornici KTD. Do ne bo pozneje nepotrebnih tožba radi obsega, da bo knjiga tembolj ustrezala, naj se udeležijo sestanka po možnosti vsi gg. katehete. Na vrsti je tudi neka stanovska zadeva. — Odbor.

© Bolgarsko-jugoslovanski večer. V četrtek, dne 8. marca ob 8. uri zvečer se vrši v veliki dvorani hotela »Union« prvi bolgarsko-jugoslovanski večer, ki naj bo predvsem kot prva etapa duhovnega zbližanja nas z Bolgari v kulturnem oziru. Prvi, ki so pričeli s to idejo, so bili naši jugoslovanski visokosolci v Parizu, ki se jih je v minulem letu iz tega stališča večkrat omenjalo. Cela stvar je našla že tako plodovita tla, da so ustanovili »Ligo za zbližanje Jugoslovancev z Bolgari«. Tudi mi imamo željo, da bi prišlo že enkrat do pravega zbližanja vseh bratskih jugoslovanskih narodov in to našo željo bomo dokazali najlepše in najvidneje, če se v polnem številu udeležimo »Prvega Bolgarsko-jugoslovenskega večera«, na katerem sodeluje gospa Vanja Gospodinova s predavanjem o bolgarski ženi, dalje gospod Giorgi Gospodinov, član kr. opere, ki bo pel izključno bolgarske narodne pesmi. Opozarjamo vse slovansko čuteče občinstvo, da se tega bratskega večera polnoštevilno udeleži.

© Smrtna kosa. V Leonišču je v nedeljo umrl ljubljanski zobozdravnik g. dr. Hinko Dolenc. Pokopali ga bodo danes ob štirih popoldne. — V splošni bolnici je umrla gospa Marija Groschel, posestnica. Pogreb bo danes ob treh popoldne. — V nedeljo je v bolnišnici umrl gospod Anton Gajeta, železničar v pokouju. Pokopali ga bodo danes popoldne ob pol treh. — Istotam je umrl v nedeljo g. Jakob Lumbard, magistratni uslužbenec na klavnic. Pogreb bo danes ob pol petih popoldne. — V sredo, 7. t. m. ob dveh popoldne bo pogreb g. Arturja Jakšeta, bančnega prokurista v pokouju, ki je umrl v nedeljo v splošni bolnici.

© Kongregacija gospa in gospodičen »Zalostne Matere božje« pri sv. Florjani v Ljubljani naznanja, da je preminula njena dolgoletna članica ga. Marija Grošelj. Pogreb bopogojkone se vrši v torek 6. marca ob treh popoldne iz splošne bolnice. Vse cenj. damečlanice so vljudno vabljeni, da se pogreba udeležijo.

© Kat. društvo rokodelskih pomočnikov vabi svoje člane, da se udeležijo pogreba pokojnega Antona Gajeta, upokojenega železničarja in očeta društvenega podstaroste Fr. Gajeta. Pogreb bo danes ob pol treh popoldne iz splošne bolnice k Sv. Križu.

Gospodarstvo

Naša zunanja trgovina 1927. pasivna za 886 milj. Din

Sedaj so objavljeni podatki tudi o uvozu v mesecu decembru lani in imamo statistiko za celo leto 1927.

V decembru lani je znašal uvoz 133.523 ton (november 1927 126.980 ton) v vrednosti 637.4 (687.7) milijona Din. Količina uvoza je torej narasla, dočim je vrednost padla za 8%. Napram decembru 1926 je izvoz po količini bil za 26% večji, po vrednosti pa za 2.6% manjši. Največ smo v decembru lani uvažali naslednjih predmetov (vse v milijonih Din): v oklepajih podatki za november): bomb. tkanine 62.4 (79.0), bomb. predivo 54.2 (44.1), stroji in aparati 32.4 (33.6), razni predmeti iz jekla 28.6 (30), tračnice, žel. gradb. material 28 (10.3), kava 20.5 (19.5), voln. tkanine 17.8 (28.4), premog 15.7 (13.1), električni predmeti 15.3 (13.2), kože nepredelane 11.1 (13.2), riž 10.9 (11.4), sirov bombaž 10.2 (19.9) itd. Skupno je v letu 1927 znašal naš uvoz: 1331.256 ton (1926 1241.034 ton), vrednost 7286.29 milj. Din (1926 7631.78), v zlatu 663.3 milj. Din (1926 696.66 milj. Din). Količina v našo državo uvoženega blaga se je dvignila za 7.3%, vrednost pa je padla za 4.5%. Istočasno je znašal naš izvoz 6.400.15 milj. Din (1926 7818.2 milj. Din); iz tega sledi, da izkazuje naša zunanja trgovina za lansko leto pasivnost v znesku 886.14 milj. Din, dočim je bila 1926 aktivna za 186.4 milj. Din (1925 151.66 milj. Din, 1924 317.08 milj. Din, vsa ostala povojna leta pa je izkazovala aktivnost z večjim ali manjšim zneskom).

	Uvoz		Izvoz	
Leta	tis. ton	mil. Din	tis. ton	mil. Din
1919	155	712.3	283	164.1
1920	440	746.9	915	164.1
1921	734	588.1	1584	321.2
1922	1232	452.4	3214	259.2
1923	1123	498.4	3026	478.0
1924	1127	578.6	3916	671.3
1925	1514	768.1	4398	783.3
1926	1214	696.7	4885	713.7
1927	1331	663.3	4251	584.4

To dejstvo, da je naša zunanja trgovina za lansko leto pasivna za skoro 1 milijardo Din, pa moramo presoati predvsem z gospodarskega stališča. Na eni strani je vrednost našega izvoza padla za 1400 milj. Din, to pa zaradi slabe letine v letu 1927: tako nismo lani izvažali koruze in pšenice. Izvoz drugih predmetov pa se je večinoma še celo povečal n. pr. lesa, živine itd. Na drugi strani pa je tudi vrednost uvoza padla za 346 milj. Din; vse to pri skoro neizpremenjenem kursu dinarja.

Pasivnost trgovinske bilance za 1927 se je daleko pokrila z dotokom tujih posojil, katerih je prišlo lani v našo državo (po poročilu Narodne banke za 1927) za ca 1470 milj. Din.

Pasivnost naše zunanje trgovine nam kaže, kako odvisni smo v zunanji trgovini od izpada letine. Če bomo imeli v letu 1928 (zaenkrat stoje posevki dobro in tudi kaže dobro) leto, se je gotovostjo računati zopet z aktivno bilanco. Da pa ne bomo tako odvisni od vsakokratnega rezultata letine, je potrebno forsirati izvoz drugih predmetov, ki niso podvrženi takim momentom, ampak je njih izvoz odvisen od gospodarskih momentov, kakor n. pr. lesa, živina, meso, jajca, industrijski produkti itd., da imamo trgovinsko bilanco stalno aktivno, v letih izbornega pridelka pa visoko aktivno, kar ravno mora biti, ker smo država, ki je revna na kapitalu in bomo na tuj kapital še dolgo navezani.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA.

Upravni svet banke je odobril v svoji seji dne 5. t. m. bilanco centrale in 15 podružnic za leto 1927 in je ugotovil, da izkazuje bančno poslovanje tudi v 27. poslovnem letu splošno napredovanje in da je ugoden tudi končni uspeh, upoštevaje vladajoče gospodarske razmere in okoliščine banke s skoraj vsemi sloji našega prebivalstva. Skupni promet je narasel v letu 1927 proti letu 1926 za okroglo 10 milijard dinarjev na 40 milijard Din, torej za eno tretjino. Skupna vsota aktiv znaša 585 milj. Din (lani 483 milj. Din), od česar odpade 387 milj. Din (lani 317 milj. Din) na dolžnike. — Med opazivih dokazov porast vlog na knjižice in vezanih računih po 41 milijonov dinarjev na 268 milj. Din (lani 227 milj. Din), dalje postavka »Upniki v znesku 243 milj. Din (lani 181 milj. Din) neomajano zapanje v naš najstarejši domači bančni zavod. — Vpliv gospodarske krize se zrcali v nekoliko manjšem dohodu per 5.212.634 Din (lani 6.282.064 Din), vendar se po predlagani upravnici svet banke obdenu zboru delničarjev, ki se vrši 14. apr. 1928, poleg običajnih dotalij izplačilo dividende per 9 Din na delnico (lani 12 Din). — Uprava banke izraža mnenje, da je vrhunec kriz v naši državi prekorajen in se že opaja, četudi za enkrat le v skromni meri, zboljšanje razmer.

IZKAZ O STANJU NARODNE BANKE

dne 22. febr. 1928: (vse v milij. Din): v oklepajih razlika napram izkazu z dne 15. febr.) Aktivna: kovinska podloga 410.5 (— 9.2), posojila: menična 1312.7, lombardna 271.7, skupaj 1584.4 (— 6.0), saldo raznih računov 799.6 (— 64.6); pasiva: bankovci v oktobru 5339.7 (— 62.0), drž. terjatve 446.0 (+ 134.4), obveznosti: žiro 635.1, razni računi 288.7, skupaj 923.8 (— 152.2); ostale postavke neizpremenjene.

Državne finance v novembru 1927. V mesecu novembru lani so znašali drž. dohodki 1028 milj., izdatki pa 914.5 milj. Din (v novembru 1926 dohodki 1119.6, izdatki 988.65 milj. Din). Skupno so od 1. aprila lani do 30. nov. 1927 (8 mesecev) znašali državni dohodki 6953.2, izdatki 6498.7 milj. Din (proračun 7651.7 milj. Din); v 8 mesecih proračunskega leta 1926—1927 dohodki 7346.8, izdatki 6583.9 milj. Din (proračun 8336 milj. Din).

Občni zbor delničarjev Narodne banke se je vršil dne 4. t. m. Zastopanih je bilo 22413 delnic s 798 glasovi. Odobreno je bilo poročilo za 1927 kakor tudi zaključni računi. Pri razpravi o poročilu je grajal dr. M. Čurčin kreditno politiko Narodne banke, ker ta reprezentira samo belgrajsko čaršijo. Na to je repliciral glavni ravnatelj dr. Novaković. Osebe, katerim je iztekla doba, so bile ponovno izvoljene v upravni odbor, poleg tega je bil poleg starih članov izvoljen v nadzorstveni svet Milan B. Tomić iz Belgrada.

Fuzija v bosanskem denarstvu. Sklenjena je fuzija dveh bos. den. zavodov: »Hrvatska trgo-

vačka i obrtnička banka, d. d. c. Sarajevo. (ust. 1920, kap. 5 milj. Din, rez. 0.9 milj. Din, zadnja bilanca 1926: čisti dob. 26.951 Din) ter »Jugoslovenska kreditna banka i trgovačka d. d. c. Sarajevo (ust. 1920; kap. 5, rez. 0.23 milj. Din, zadnja bilanca 1926: č. dob. 45.373 Din). Nova banka bo imela kapital 5 milj. Din (100 Din nom.); za 20 delnic prve (25 Din nom.) 3 nove, za 4 delnice druge (50 Din nom.) 2 nove. Novi zavod se imenuje »Trgovačka i kreditna banka«.

Nov pravilnik o statistiki železniskega prometa. Glavno ravateljstvo železnice v Beogradu je izdelalo nov pravilnik za statistiko prometa ter dela lokomotiv pri oblastnih ravateljstvih. Po tem pravilniku se bo vodila statistika za leto 1928.

Ukinjene trgovinske agencije. Kakor poročajo, je trgovinsko ministrstvo odredilo ukinitve naslednjih trgovinskih agencij: Solun, Neapol, Trst, München, Leipzig, Frankfurt, Hamburg, Praga, Bratislava, Curih, Varšava, Alžir, Aleksandrija, Buenos Aires in Newyork.

Borza

5. marca 1928.

DENAR.

Današnji devizni promet je bil srednji. Narodna banka je dajala večino deviz; privatno blago je bilo v devizah Pariz, Trst in deloma Berlin. Kurzi se napram zadnjemu borzemu sestanku niso znatno izpremenili. Berlin, Praga in London so se učvrstili, Trst pa zaradi mednarodne oslabitve (danes v Curihu 27.43 bl. napram 27.45 sr. v soboto) je popustil na 800.45 (v petek 801); ostali kurzi neizpremenjeni.

Devizni tečaj na ljubljanski borzi dne 5. marca 1928

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 2 III.
Amsterdam	—	2289.00	—	—
Berlin	1357.25—1360.25	1358.75	1358.50	—
Curih	1093.50—1096.50	1095.00	1095.00	—
Dunaj	799.85—802.85	801.35	801.65	—
London	277.13—277.93	277.53	277.52	—
Newyork	—	56.87	—	55.97
Pariz	—	223.82	—	—
Praga	168.20—169.40	168.60	168.55	—
Trst	299.47—301.45	300.45	301.00	—

Zagreb. Amsterdam 2286—2292, Berlin 1357.07—1360.07, Curih 1093.50—1096.50, Dunaj 799.85—802.85, London 277.13—277.93, Newyork 56.77—56.97, Pariz 222.82—224.82, Praga 168.20—169, Trst 299.55—301.55.

Belgrad. Berlin 1357.25—1360.25, Budimpešta 992.35—996.35, Curih 1093.50—1096.50, Dunaj 799.85—802.85, London 278.13—279.93, Newyork 56.77—56.97, Pariz 168.20—169, Trst 299.55—301.55, Pariz 222.82—224.82.

Curih, Belgrad 9.135, Berlin 124.11, Budimpešta 90.80, Bukarest 3.119, Dunaj 73.20, London 25.8425, Newyork 519.55, Pariz 20.435, Praga 15.8925, Trst 27.43, Sofija 3.75, Varšava 59.25, Madrid 87.85.

Trst, Belgrad 33.32—33.42, Curih 363.75—366.25, Dunaj 264—270, London 92.32—92.42, Newyork 18.91—18.92, Pariz 74.30—74.35.

Dunaj, Devize: Belgrad 12.485, Kodanj 100.20, London 34.635, Milan 37.465, Newyork 710, Pariz 27.9275, Varšava 79.615, — Valute: dolarji 707.80, francoski frank 28.04, lira 37.52, dinar 12.47.

Praga, Devize: Lira 178.50, Belgrad 59.35, Pariz 132.75, London 164.70, Newyork 33.745, Dinar: Newyork 176, Berlin 7.37, London 277.50.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Dočim so v Zagrebu 7% inv. pos. in agrari tendirali slabeje, je bilo danes za vojno škodo več povpraševanja in kurz se je učvrstil, ne toliko za termine kakor za promptno blago. Bančni industrijski papirji beležijo le neznatne izpremembe. V Beogradu se je 7% inv. pos. učvrstilo kakor tudi vojna škoda, dočim so agrari tendirali slabeje.

Ljubljana. Celjska 164 den., Ljublj. kreditna 135 den., Prašedion 880 den., Kred zavod 155 den., Veveče 135 den., Ruše 265—280, Stavbna 56 den., Šošir 125 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 90—91.50, agrari 57—58.50, vojna odškodnina 447—449, marec 448—450, april 453, dec. 475—480, Hipo 65, Jugo 96.25—96.50, Prašedion 880—885, Ljublj. kreditna 135, Sečera 525—540, Drava 520 den., Slavonija 14, Trbovlje 510—525, Veveče 140.

Belgrad. Narodna banka 6100, vojna odškodnina 444.50, 446.50, 446 (2050), ult. marec 451.50, 449.50 (1800), april 455 (400), Brod. društvo 500, Belgr. zadruga 5500, Prometna banka 2300, lot. srečke 100, tob. srečke 93, 7% invest. posoj. 91—92 (510), agrari 57.50.

Dunaj. Podon.-savski-jadrani. 78.85, Živno 109, Alpine 42, Greinitz 2.80, Leykam 10.40, Trbovlje 64.40, Kranjska industr. 41, Gutmann 25.75, Mundus 184.

BLAGO.

Ljubljana. Les: bukovi plohi ostror., očelj. 70% I. 30% II. 1 vag. po 750; oglje buk. vilano fko vag. nakl. post. 1 vag. 75 Din za 100 kg; deske smreka-jelka I. II. III., fko vag. meja 1 vag. po 470; zaključki: 3 vag. Tendence živahnejše.

Dež. pridelki (vse samo ponudbe, slov. post. plač. 30 dni, dob. prompt): Pšenica 78—79 kg 2% baška 392.50—395, slav. 390—392, moka 0 g vag. bl., plač. po prejemu, fko Ljubljana 580—535, oves baški zdrav rešetan 300, koruza času primerne suha prompt kval. gr. 292.50—295, marec 297.50—300, april 302.50—305, maj pop. suha 307.50—310, činkvanti 305—312.50; zaklj. 1 vag. Tendence mirnejše.

Novi Sad. Pšenica bač. 335—340, gor. ban. 330—335, sr. 335—340, ječmen bač. 295—305, mac. 240—245, rž bč. 310—315, oves: bč., ban., srem., slav. 250—260, koruza: bč. 245—250, marec-april 255—262.50, april—maj 257.50—262.50, bela 255—260, ban. 247.50—252.50, par. Vrše 252.50—257.50, marec-april 255—262.50, srem. 247.50—252.50, marec-april 255—262.50; moka: 0 g in gg 470—475, št. 2 450—460, št. 5 430—440, št. 6 370—380, št. 7 300—310, št. 8 220—235; otrobi neizpremenjeni. Tendence neizpremenjene. Promet 2 vag. koruze, 2 vag. moka, 1 vag. pšenice.

Budimpešta (terminalska borza). 5. marca. Tendence držana, Pšenica: marec 31.78, 31.80, zaklj. 31.84—31.86, maj 32.74, 32.96, zaklj. 32.94—32.96, okt. 30.38, 30.52, zaklj. 30.50—30.52; rž: marec 31.10, 31.36, zaklj. 31.36—31.38, maj 31.04, 31.16, zaklj. 31.16—31.18, okt. 15.06, 25.84, zaklj. 25.84—25.86; koruza: maj 26.80—26.88, zaklj. 26.86—26.88.

Za duha in srce

Naša drama

(Interview z g. upravnikom inž. Kregarjem.)



— Mnogo je brati v inozemskem časopisu, kako se gledališče v novejšem času vse bolj umeva in cení. Šele pred par dnevi sem zvedel, kako se gledališčni kritik Axel Eggenbucher razveseljuje izraza, da je iz nevarnega boja s filmom, sportom in revijo, gledališče zmagovalno izšlo. Dobesedno se izraža: »Ze proketo stara institucija ima v sebi čudovito prožno življenje.« Kako to, da se pri nas vedno govori in ponavlja o krizi in se vedno pojavljajo vsi mogoči ugovori — to in ono ni prav, ni zdravo, ni dobro? —

Upravnik: Vzroka vsem nedostatkem je brez dvoma iskati v vedno se ponavljajoči finančni krizi. Saj je mnogo resnega dela tako pri igralcih, ki so zaposleni nad običajno mero kakor tudi pri upravi, ki se trudi in stori vse za dvig umetniškega nivoja našega gledališča.

— Toda kljub vsemu se ta kriza še poostrejuje in vse utemeljitve in razlaganja, da je eksistenčni minimum že prekoračen, se budžet še nadalje reducira in se gledališču jemljejo zadnji pogoji obstanka. Ali je obstoj gledališča pri danih razmerah resno ogrožen? —

Upravnik: Da! Če vlada ne pristane na to, da sme uprava poleg budžeta uporabiti tudi cel prihod, je poslovanje v nadalje nemogoče. Ako pa se to dovoli, potem se stanje nekoliko zboljša, vendar pa se ne moremo izogniti velikim redukcijam, ki bodo na vsak način kvarno vplivale na bodoče delo, kajti že itak na minimum reducirani personal pri ponovnih redukcijah ne bo zmogel dela, ki ga ima opravljati.

— Ali je upanje, da se temu odpmore? — Upravnik: Pač. Seveda bi morala takoj prisločiti na pomoč mestna občina in oblastna skupščina, ki sta poleg države v prvi vrsti zainteresirani na obstoj tako eminentno važne umetniške institucije. Oblastna skupščina naj bi prevzela kritje izdatkov, ki so potrebni za restavriranje in vzdrževanje zgradb obeh gledališč. Mestna občina pa naj bi prevzela kritje primanjkljaja, ki je potrebno za vzdrževanje orkestra, baleta, izplačevanje honorarjev itd. Če se to ne zgodi, potem je bodočnost našega Narodnega gledališča zelo temna.

— Ali se je uprava dovolj potrudila, da doseže iz centralne ugodnejši budžet? —

Upravnik: Brez dvoma. Po vsem pravočasno in točno je uprava informirala umetniški odelček, ministra prosvete, naše narodne poslance in celo slovensko javnost o nemogočem finančnem položaju in stavila konkretne predloge za spremembo budžetnih postavk. A vse zaman! Sicer se je upravniku z nešteti prošnjami, urgencami in intervencijami s pomočjo narodnih poslancev posrečilo izposlovati nekatere ugodnosti, tako da je bilo mogoče večjih pretresljajev vrniti delo. Jaz sam sem bil v ta namen šestkrat v Beogradu, kjer sem presedel po cele tedne in urgiral rešitve.

— Čuje se, da preveč protežirate opereto in s tem v zvezi tudi balet. —

Upravnik: Vprizarjanje operet, kakor tudi baletnih večerov morem utemeljiti iz sledečih razlogov:

1. Operni ansambel je premalo številčen, da bi mogel peti operne predstave več kot 3 do 4 krat na teden. Radi tega bi moralo biti operno gledališče tri- do štirikrat na teden zaprto. Zbor in orkester bi bila s tem neekonomično izrabljena, kajti pri teh dveh se more računati s šest- do sedemkratnim nastopom tedensko. 2. Z opereto se pritegne gledališču ona publika, ki običajno zahaja h kino-predstavam. 3. Inkaso operet presega inkaso dramskih ali opernih predstav. 4. Izpolni število abonma-predstav, kajti nemogoče je s tem opernim ansamblom, kot ga imamo, naštevati letno 12 novih opernih del, katere nujno rabimo vsako sezono. 5. Izdatki za operetni ansambel, ki sestoji večinoma iz dramskih članov, so minimalni. 6. Ker se bo opera v Mariboru morala ukiniti, bo ljubljansko gledališče uvedlo redna mesečna operna gostovanja in sicer le solistov, ker bo imelo mariborsko gledališče svoj lastni zbor in orkester. Tiste dni bi moralo biti ljubljansko gledališče zaprto, tako pa bosta opereta in balet omogočala predstave. 7. Upravičenost baleta utemeljuje poleg zgoraj navedenih razlogov še ta, da bi bila vzporedno večjih oper kakor tudi otroških predstav brez baleta pomanjkljiva. 8. Tudi za balet so izdatki minimalni, kajti število prevedenih in kontraktualno nastavljenih članic je osem.

— Toda opereta jemlje moči dramskemu ansamblu? —

Upravnik: To je sicer res, vendar so vsi v opereti zaposleni dramski igralci v drami toliko zaposleni, da odigrajo svojo predpisano število predstav. Sicer ta dvostranska zaposlitev dramskih igralcev nekoliko ovira dramske skušnje, čemur pa se je lahko izogniti pri sporazumnem delu (razvrščanju skušenj in predstav) obeh direktorjev. Pri tako reducirani števili članstvu se ni mogoče izogniti vsestranski zaposlitvi, ki povzroča težje delo.

— Kake načrte imate za bližnjo bodočnost? — Upravnik: Prvo in najvažnejše je, da uređi denarno vprašanje, to je, da spravim v sklad izdatke z dohodki, ki so potrebni za kritje izdatkov za popravilo zgradb in adaptacije (ca 2.000.000), da nadalje izposlujem za kritje osebnih izdatkov (ca 60.000 mesečno) in da izvedem še možne redukcije.

Drugi del programa tvori izvedba kulturno-političnega značaja in sicer, da dosežem kulturno zblizanje med posameznimi narodi z gostovanji celotnih ansamblom ali posameznih gostov in da izvede naše gledališče nekatera gostovanja po naši državi in po možnosti tudi v inozemstvu; dalje, da v soglasju z obema umetniškima direktorjema določim umetniško delo v bodoči sezoni to je: da se sestavi repertoar, ki bo odgovarjal umetniškim zahtevam, a tudi inkaso, število ansambla in željam publike; da pritegnem k sodelovanju vse,

katerim je gledališče pri srcu in ki mu hočejo pomagati, da obdržim ansambl na oni višini (umetniški in številni), ki bo za izvedbo repertoarja potrebna.

— Ali imate za to sezono še več gostovanj v programu? —

Upravnik: Da in sicer: 1. Gostovanje članov Burgtheatra s Dunaja. 2. Ansambla sagraške drame. 3. V pogajanjih sem s »Habima«-grupe, katere je znana po svojih gostovanjih po celotnem kontinentu. 4. Naša opera pa namerava gostovati v Osijeku, Subotici, Beogradu, pozneje tudi v Dalmaciji: v Splitu in Dubrovniku.

V programu imamo tudi vzporedno nekatere oper na prostem (Stadion, Kongresni trg ali Tivoli). Seveda je za izvedbo tega programa še polno pogovov, katere se mora preje uređiti, predno se more s sigurnostjo računati.

Izvedba programa je vedno odvisna od sredstev, ki jih ima človek na razpolago in od poštene in dobre volje ljudi, ki mu hočejo, oziroma bi mu morali pomagati.

Novi čas. Mesečnik za izobrazbo. Cleveland-Ljubljana. Štev. 1., letnik XIV. Urejujejo za Ameriko Frank Kerže, za Jugoslavijo Alfonz Gspan, Vinko Košak, Lojze Ude. — Novi družinski list, ki bo izhajal mesečno na 40 straneh velikega formata, je nadaljevanje »Casa«, ki je trinajst let izhajal v Ameriki. Vsled pomankanja sodelavcev in kulturnih pobud pa je list opušal, zato se je letos premaknil v Ljubljano, da se požiivi in razmahne. Uredništvo obljublja, da bo izkušalo zvezati in zblizati naše kolonije križem sveta in da bo posvetilo vse sile za izobrazbo ljudstva. List je seveda še vedno namenjen predvsem rojakom v Ameriki, hoče pa razširiti svoje delovanje tudi med Slovenci doma in na ta način stvoriti duhovno vez med tukajšnjim slovenskim ljudstvom in onim, ki prebiva izven domovine. Prva številka prinaša med drugim članek Alfonza Gspana. O pesniku Otonu Zupančiču za petdesetletnico, članek Lojzeta Udeja: Slovenski izseljenci, samopomoč Slovenije in »Novi čas«. Frank Kerže priložuje posebnosti Amerike, Vinko Mörderdorfer objavlja Korosko narodno blago, dalje obsega številne članke poljudno znanstvene vsebine in leposlovje, ki so ga prispevali Oton Berkopec z obetajočo pesnijo Grlica, Bogomir Magajna s socialno črtico »V vagonu« in Ksenija Prunkova »Po svet o lune«. Na prvi strani je slika Otona Zupančiča. Oprema lista je okusna. »Novi čas« stane letno 60 Din, za ostale države v Evropi 75 Din. Dovoljeno je tudi četrtletno plačati po 15 Din.

»Vigred«. Izšla je 3. števil. priljubljenega dekliškega lista s sledečo vsebino: R. L. T.: Molitev Vita: Naše poslanstvo, velika solza. Prve sanje v tujini. P. Krizostom: Mati vseh mater, Franka Zupančič: Moji majki — v spomin ob obletnici, Tadeja: Mama, o mama, Snežniška: Rožni venec, Franka Zupančič: Mati biči. C. V.: »Kadar ti bo hudo«, M. Elizabeta: Sveto znamenje, Henriette Brey-Pavla M.: Jožef, zvesti, ben David (nadaljevanje), sestra Ljudmila: Tebi, moje zašlo solnce!, Slavko Savinšek: O, kdo te ume?, Lojze Golobič: Materina povest, Trboveljčanka: Spomin na kmečko mater, A. Lebar: Preko vseh ovir (nadaljevanje), Tadeja: V bolnišnici, Rožni dom, Organizacija, Drobiž. — Hvale vredno je, da skuša »Vigred« vzbujati zanimanje in razumevanje tudi za naše vsešlovenske kulturne zadeve, kakor za Narodno galerijo in ustanavljačo se Akademijo znanosti. Ta številka seznani naročnice s pomenom univerze v Ljubljani in prinaša kratek oris njene zgodovine, ki se bo nadaljeval.

Marija M. Ružička-Strozzi je dne 2. februarja slavila v zagrebškem Narodnem gledališču 60 letnico svojega umetniškega delovanja. Hrvatski listi jo smatrajo za največjo umetnico na slovenskem jugu in povdarjajo njene velike zasluge pri gradnji hrvatske drame. Pri proslavi je bilo umetnici izročeno kraljevo odlikovanje: red sv. Save II. stopnje in kraljičin dar: zlata ura z monogramom in krono. Vence so ji med drugimi poklonili kipar Meštrovič in mariborsko gledališče. — Marija m. Ružička-Strozzi se je rodila dne 3. avgusta na Moravskem, odkoder so se njeni starši preselili v Zagreb, ko je bila umetnica stara 4 mesece. 2. jan. 1868, torej pred 60 leti, je privrkat nastopila na odru. Od tedaj je preigrala umetnica 800 velikih vlog.

Oton Iveković, eden izmed najpopularnejših hrvatskih slikarjev, je prejšnji mesec praznoval štiri-desetletnico umetniškega delovanja. Za njegovo umetniško smer je značilno, da najrajši oblikuje snov iz hrvatske zgodovine.



Tamara Karsavina, slovita ruska plesavka, ki nastopi 6. t. m. v Zagrebu.